

Sermones discipuli de tpe p
circulum anni incipiunt. **D**ñica
prima aduēt⁹ dñi Sermo prim⁹
de aduentu christi in carnem.

Ecce rex tuus venit
tibi mansuetus ꝛc

Zach. ix. **M**att. xxi. **M**ar. xi. **L**ud. xix.
Joh. xij. Egregius doctor noster sanctus
Tho. d. aqno dic. q nulla actio sit pfecta
sine meritoria nisi fuerit p gra z dei illumi
nata. **Q**uñ sicut sol ē causa oīz generabi
liū z corruptibiliū sicut dicit **A**risto. in. ij.
li. physicoz. vbi dicit sic: Homo generat
hoīem et sol sic. s. q hō generet a patre et
matre sol coopatur. **S**ic verus sol iusticie
christ⁹ iesus ē causa oīz gūtita z actionū
Ideo dic **I**sidor⁹ **D**hō i oī ope tuo anxi
liū dei posce. qm sine ipso nulla bona opa
possum⁹ pficere ipsa veritate attestante q
dicit **J**oh. xv. **S**ine me nihil potestis fa
cere. **P**ro gra igit impetranda matrē grē
salutem⁹ ꝛc. **E**cce rex tu⁹ vt supra. **H**odie
mater ecclesia icipit tps aduēt⁹ christi si
cut incarnat⁹ est. z descēdit de celis ppter
nostram salutem. **V**ñ **B**ern⁹. **V**enit me
dicus ad egrotos. redēptor ad venditos.
ad errantes via. ad mortuos vita venit q
sanat oēs infirmitates. **E**rgo dī: **E**cce rex
tu⁹ venit. **Q**uia de aduētū dñi dies fe
stinat hodierna: **I**deo ē sciēdū. q ē qdru
plex aduēt⁹ dñi. **P**rim⁹ ē i mūdū per
carnis assumptionē. **V**ñ **J**oh. j. **V**erbū
caro factū ē. **E**t de illo agit in pma dñica

Scds ē ad iudiciū p meritorū discus
sionē. **D**e q **E**sa. iij. **D**ñs ad iudiciū veni
et cū seniorib⁹ populi sui z principib⁹ eius.
Tūc vt habet **L**ud. xxi. videbunt filium
hoīs venientē cū ptāte magna z maiesta
te. **Q**uñ fm p s. xcvj. **J**udicabit orbē ter
raz in iusticia. z populos in equitate. **D**e
q agit in scda dñica. **T**erti⁹ ē i aīaz per
grē infusionē. **S**ap. vij. **I**n aīas sanctas
se trāffert **J**oh. xij. **S**i qd diligit me vsq
ad eū veniem⁹ z māsionē apud eū faciem⁹
De q agit in tertia dñica. **Q**uartus ē
aduētus christi ad mortē hoīs. **V**ñ **L**ud.
xij. **E**stote parati. qz q hora nō putatis fi
lius hoīs veniet. **D**e q agit in qrtā dñica
Ad primū dñi aduētū redeo. de ipso nō
subtilia s simplicia vt discipul⁹ pscibēdo
Vnde in pnti sermone tria sūt dicenda.
Primo de illo tpe aduētus. z qre institū
tum sit ab ecclesia. **S**cdō quō incarnatio
christi facta sit. et qre natura nra mūdior
sit seruanda post incarnationē. **T**ertio ex
emplū. **Q**uantus ad primū sciēdūz q **B**
psens tps medio mō se tenet ad tps toti⁹
anni. qz partim leticia ptinet. z partim tri
sticia. **D**epōit enī sancta mat ecclesia cāti
ca leticie. scz **T**e deum laudam⁹. in matu
tinis. **G**loria i excelsis. i missa. **S**z **A**lle
luia nō deponit. **I**n qdragesima oīa ista
deponit ecclesia. **I**tē i aduētū ieiunat cū la
cticiis. s i qdragesima cūz oleo. z b ex p
cepto. vt habet in decret⁹. **I**n qdragesima
ē ieiunandū a lacticiis. **d**is. iij. **D**eniqz.
Sed qre b tps aduēt⁹ dñi institutū sit
ab ecclesia. **R**ūder. **P**rimo ad memorā
dñi beneficiū qd dñs ptulit humano ge
neri i incarnationē sua. nam i b honorauit
nos sup āgelos. **R**oluit enī christ⁹ paren
telā p trahere cū angelica natura. s cū hu
mana. **H**eb. ij. **R**usqz apprehendit ange
los. s semen abrahe. **E**x quo habet q inter
deū et hoīem ē maior fraternitas. qz inter
deū z angelos. **E**t fraternitas qdē q tātū
causat ex altero parentum firma ē. **S**z q
causat ex vtroqz firmissima ē. **A**ngelus est
frater christi tm ex pte pīs gterni. q etiam
ē pater christi p gternā generationē z an
geloz p creationem. **H**omo vero ē frater

Sermo

christi et pater pater eterni qui est pater christi per
eternam generationem et homo per creationem
Et pater matris. quia ergo beata est mater christi
sua et nostra. **U**n christus nunc vocat ange
los suos fratres sicut homines. dicens illud
ps. **N**arrabo nomen tuum fratribus meis. **E**r
go de misericordia saluatoris multum confi
damus attendentes. quia caro et frater noster
est. **B**ern. **P**uto me iam spernere non poterit
christus os de ossibus meis et caro de carne
mea. **E**t ex quo christus iesus est frater noster. tunc
vult nobiscum pie et misericorditer agere. ac
amicabiliter. et ut frater cum fratre nobiscum
conuersari. **Q**ui enim olim erat leo seuerus. modo
factus est homo mansuetus. **L**egit enim quod vni
cornis nulla violentia capi potest. sed in sinu vir
ginis requiescit et mansuescit. **S**ic et deus for
tissimus in sinu virginis requiescens factus est
agnus mansuetus. **I**tem legitur Gen. xliij. quod io
seph in suo coniugio maiorem dedit partem
beniamin quam frater suus erat ex utroque pa
rente quam ceteris quam tamen fratres eius erant et al
tero pariter. **S**ic christus duplicem refectionem
dabit homini. scilicet in sua diuinitate et in sua
humanitate. **A**ngelos autem in sua diuinitate
solus reficiet. **S**ecundo ideo si spiritus insti
tutus est ut de tanto beneficio gaudeat. vana
mundi gaudia respiciamus. **U**n iam de illo tempore
sacro non debemus vane gaudere. **I**n signum
huius canonici cappas sicut in quadragesima
induunt. **A**ug. **H**ec gaudia velut venenum
diaboli repudiare debemus. quia non solum cor
pus. sed etiam animas necare festinant. **Q**uia gaudia
ista necant homines et gaudia celi priuant.
ostendit **B**reg. in quadam omelia dicens.
Nemo potest hic gaudere cum hoc seculo. et il
lic regnare cum deo. **I**dem. **P**rima gaudia
sequuntur perpetua lamenta. **E**rgo gaudere
debemus in deo. et non in hoc seculo. **U**nde
apostolus ad **P**hil. iij. **G**audete in domino semper
item dico gaudete. **U**n **Z**ach. ix. ante il
lud. **E**cce rex tuus venit tibi mansuetus dicitur.
Exulta captiua filia sion. iubila filia iheru
salem. **N**one gaudere debemus cum ille ve
nit nobis presentialiter illo tempore. quem antiqui
expectabant et desiderabant longo tempore. **U**n
Esa. xliij. dicit. **V**tinam diriperes celos
et descenderes. **A**gge. ij. dicit. **V**eniat de

sideratus cunctis gentibus. **M**oyses **E**xo. iij
dicit. **M**itte domine quem misurus es. **D**avid
ps. cxlij. dicit. **I**ncлина domine celos tuos et
descende. **I**n signum huius christus dicit disci
pulis suis **L**ud. x. **D**ico vobis quod multi pr
phetę et reges voluerunt videre quod vos vi
detis. et non viderunt. et audire quod vos audistis.
et non audierunt. **T**ertio institutus est ut
preparemus nos ipsi digne in die natiuitatis
luscipiendo. **U**nde secundum **B**asil. **L**ugd. **T**e
pus huius deputatus preparationi solennitatis
natalis. scilicet aduentus. breuius est. quia vix est me
dietas temporis deputati preparationi solenni
tatis pasce. **I**deo nec dilationi nec negli
gentie locus debet. **U**n in epistola hodierna le
gitur. **D**ies appropinquabit. id est in primo
erit dies natalis. scilicet quem fecit verus sol
nascens in mundo isto. **A**bjiciamus ergo
opera tenebrarum et induamur arma lucis.
Un quilibet peccator iam illo sacro tempore de
bet a peccato cessare et preterita peccata de
placere et pure confiteri. **U**n **A**mbro. in li
de paradiso. **N**on enim quisquam a peccato insti
ficari poterit. nisi peccatum ante confessus
fuerit. **U**nde si superbus fuisti per integrum
annum. tunc abijcere debes modo opera tene
brarum. id est superbiam. et induere arma lucis. id
humilitatem. **S**i luxuriosus fuisti. tunc ca
stus esse debes. **S**i auarus fuisti. et res iniu
ste acquisisti. tunc iam res iniustas debes
restituere. et de iustis elemosynas dare. **S**i
gulosus fuisti et ebriosus. tunc iam absti
nere et ieiunare debes isto sacro tempore. **S**i
iracundus et maledictus. iam pius et benignus
Si piger et accidiosus. iam ad quęcumque opera
bona promptus et patulus sis. **U**n secundum **B**asil.
Lugdo. **I**lli qui in hoc sacro tempore a peccato
non canent. saluatorem aduenientem quasi ma
nibus a se repellunt dum imundicia operum
suorum aduentum illius ad se impediunt. **D**u
rum etiam faciunt inter se et saluatorem. dum
peccata peccatis addunt. **E**sa. lix. **I**niqui
tates vestre diuiserunt inter vos et deum
vestrum. **T**ales multum dolere possent et
deberent. **Q**uia ille qui aliorum est salua
tor. eorum erit damnator. **A**lij etiam possunt
dicere. **S**aluatorem expectamus etc. ut ha
betur **P**hil. ij. **I**psi vero dicere habent

damnatore expectam? Si duo sunt in carcere uno quorum alter probabiliter sperat liberandum cum dominus carceris venerit. Reliquus vero credat quod condemnabitur et dicat utrique Cras dominus carceris veniet. Sicut unus habet materiam gaudij. sic alter doloris. In vitaspate dixit abbas Amon cuidam fratri interroganti sermonem aliquem. Vade et fac tale cogitationem tuam. Qualem faciunt isti. qui sunt in carcere. Isti enim interrogant homines. ubi est iudex. et quando veniet. et in expectatione penarum suarum plorant. Sic precipue facere debent qui in peccato mortali sunt. cum adventum dei audiunt. Item alia materia doloris est. quod cum boni facturi sunt festum natiuitatis in leticia magna. Tunc ipsi pueri facturi sunt festum natiuitatis horribile in amaritudine conscientie. sicut isti cum quibus diabolus erit. Job. xx. Gladetur et veniet super eos horribiles. Item alia materia doloris est. cum considerant quod facturi sunt in secundo adventu. quando christus indicare reuerentis est viuos et mortuos. ubi vindicet contumelias suas sibi ab iniquis illatas. Esa. x. Quid facietis in die visitationis vestre et calamitatis desuper venientis? Et sic quantum ad primam partem huius sermonis Queritur quod incarnatio christi facta sit. Rursus quod postquam gabriel archangelus fuit missus ad mariam virginem ut habet Luc. i. et maria credidit et consensit. tunc spiritus sanctus superuenit in eam. et eam sanctificauit et fecundauit. formauitque in instanti de purissimo sanguine virginis marie. Vel ut alij dicunt de purissimis eius humoribus corpus christi et in eodem instanti in quo formatum est corpus. creata est anima de nihilo. et huius anima in eodem instanti coniuncta est corpori organico. et illa duo corpus et anima simul morerant deitate unita in dei filij persona. Unde duo notantur hic secundum Hieronymum. Dolgor. super li. Sap. Primum quod nunquam fuit aliquis ita puer sicut christus fuit. quod embrio in matrice prius vixit vita animalis quam vita hominis. secundum Aristoteli. ix. de animalibus. Aug. autem dicit. formatio corporis christi fuit perfecta in principio sue conceptionis quantum ad omnia lineamenta membrorum. secundum quantum ad debitam corporis quantitatem

perficiebatur successive. sicut corpora puerorum augmentantur a tempore figuratiouis usque perfectas natiuitate. Secundo quod nunquam fuit aliquis puer ita diu in utero matris sicut christus fuit. nisi esset monstruose natus vel violenter impeditus. Igitur corpus christi in quadraginta sex diebus attigit quantitatem talem in qua alijs embryonibus fit figuratio. Item sciendum secundum Henricum de virmaria. quod tota trinitas illam incarnationem operata est. quia opera trinitatis ab extra sunt indiuisa. Nam ibi fuit potentia patris. qui statim corpus formauit et animam creauit. et illa duo diuinitati uniuert. in illo momento. cum beata virgo dixit. Ecce ancilla domini. Hec non potest facere potentia alicuius creature. quia omnis creatura in sua operatione requirit tempus. sicut firmamentum requirit diem ut moueat ab oriente in occidentem Luna ad complementum sui cursus requirit mensem. Sol integrum annum. homo in determinato tempore formatur in utero matris. In conceptione autem christi operata est potentia patris. quia in instanti conceptionis completus fuit. Item operata est ibi sapientia filij. quia corpus optime disposuit et omnia membra decenter ordinauit. per speciosam formam per filium hominum. Item operata est ibi gratia spiritus sancti. qui conceptionem illam mundam ab omni peccato reddidit. quod nunquam est factum in aliquo puro homine. Licet enim aliqui nati sint sine peccato et sanctificati in utero matris. sicut beata virgo maria. Iohannes baptista. Hieremias. tamen in peccato originali sunt concepti. et secundum rationem seminale descendunt ab adam. christus autem non solum natus. sed etiam fuit sine peccato conceptus. Aug. Soli redemptoris est esse sine peccato. Hec Henricus de virmaria super symbolum Querit quare conceptio christi potius attribuitur spiritui sancto. Rursus secundum Henricum de virmaria. quod intentio denominat operationem. christus autem hac intentione et operatione carnes assumpsit. ut miseris et afflictis subueniret Et quia bonitas et misericordia attribuitur spiritui sancto. ideo de spiritui sancto conceptus est. ut per hanc excludantur carnales coniunctiones Unde canit. Non ex virili semine sed mystico spiramine verbum dei. Item sciendum quod quoniam tota trinitas operata sit in incarnatione.

Sermo

solus tñ fili⁹ ē incarnat⁹. **Un** dicit Aug⁹
i li. d. fide ad petz. **Et ipse Aug⁹** ponit ta-
le exemplū. Si tres puellę tenerēt vnā tu-
nicam. ⁊ vna ex illis indueret. ⁊ tñc illa in-
dutio fieret a trib⁹ puellis. ⁊ vna illaz so-
la indueret. **Itē** ali⁹ doctor ponit tale ex-
emplū. Si tres. s. Petr⁹. Andreas. ⁊ Jo-
hānes simul agerēt rubricādo andrea. ru-
bricatio andree fieret ab his trib⁹. attamē
Solus andreas rubricaret. **Item** sciēdū
fm **Bul. Lugdo.** q magis debemus esse
solliciti naturā humanā mūdā a peccato
seruare. post incarnationē filij dei q̄ ante
qz ante incarnationē erat causa vna q̄re
humana natura munda erat seruanda. s.
dignitas ipsius. qz imago dei est in q̄stum
de⁹ ipsaz creauit. **Un** **Ben. p.** Faciamus
hoīez ad imaginē ⁊ similitudinē nostrā
Un si imago beate virginis mūda seruat⁹
quā pictor siue artifex fecit. valde munda
eruāda est imago dei. quā ipsemet imp̄ssit
⁊ fecit. **Ista** causa innuit. **Ecd. x.** Fili i mā-
suetudine serua aīaz tuam. ⁊ da ei bonitē
fm meritū suū. i. fm dignitatē suaz. **Do-**
do vero sūt due alię cause. **Vna** ē qz con-
iuncta ē humanitas in vna psona diuini-
tati. ⁊ q̄si inseparabiliter. **Si** igit cruci chri-
sti in q̄ pependit. deferet honor. s. q mūde
⁊ honorifice seruet. qz ei pūo tpe cōiuncta
fuit diuinitas. multū deferendū ē huma-
nē nature. **Alia** causa est. qz mundicia hu-
manę nature sanguie chriſti compata est.
Apod. j. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a pec-
catis nr̄is i sanguine suo. multū seruanda
ē mūdicia illa quā chriſt⁹ ita care emit. **Et**
b̄ q̄stum ad scdā partem isti⁹ sermonis.
Quantū vero ad tertiā ptē ē sciendū
q̄ illi fm **Aplm** rurſuz chriſtū crucifigunt
q̄ ad peccata redeūt. **Un** legit q̄ tpe be-
ati **Frācis.** Luz diuina pietas p̄ma ordi-
nis minorū iaceret fundamenta. quidā de
fratrib⁹ redire ad ſeculū tēptabat. tandem
accedēs ad beatū **Frācis** cum rogare cepit
vt a religionis vinculo absolueretur. eo q
nulla ratione poterat in ordine pmanere.
Cui cum beatus **Frācis** nec posse nec
velle se facere rñderet. ad dñm **Hostiēſez**
acceſſit. ⁊ ab eo ſi se reſpōſuz accepit. vidēs

q̄ ſup b̄ dispensationē obtinere nequiret
ſpiritu tēptationis impuſſus dedit i com-
motionē pedes ſuos. **Cunqz** paululū diſ-
ceſſiſſet qdā ſibi obuiant. ⁊ ab eo q̄ tēde-
ret requiſiuit. **Cui** cū furioſa voce diceret
qd ad te de facto meo. **Ille** ſtatim lat⁹ ex-
bibuit. man⁹ extēdit. ⁊ pedes i q̄b⁹ quinqz
vulnera recētia cruoris nō modicū eſſūde-
bāt. **Et** adiecit. tu vulnera mea renouas.
tu itez me crucifigis. q̄ viſo pterit⁹ ad pe-
des eius ſe cum lachrymis proiecit. ſibi qz
vt ignoſceret rogauit. **Statimqz** chriſtus
qui viſus fuerat ab oculis ei⁹ eſt elapſus.
Tñc ille ad beatū **Frācis** rediēs. viſa p
ordinem retulit. ⁊ vſqz ad finem vite de-
uotus in religione permansiſt.

De eadem dñica. Sermo. II. q̄
mane eſt ſurgendum et diuinis
vacandum.

Hora eſt iam
nos de ſomno ſurgere. **Ro.**
xij. **Boeti⁹** i de ſola. philo-
ſophię. dīc. **Vnicuiqz** viro bono inſerta ē
naturalis cupiditas boni. **Ver** aut bonū
in q̄ ſolū quietat⁹ animi appetit⁹ eſt deus.
Iuxta dictum **Augi.** in li. p̄feſſ. feciſti nos
dñe a te. ⁊ inquietuz ē cor noſtrum donec
quieſcat in te. **Et** illud bonū acquirē cum
bonis exercitijs ⁊ opib⁹ virtuoſis. ⁊ nō cū
ſomnolētia ⁊ pigritia. **Un** **Leo** papa in
quodam ſermōe. **Qd** dormiētib⁹ puenit
regnū celoꝝ nec ocio nec deſidia torpenti-
bus beatitudo eternitatis repromittitur.
Unde in verbis p̄miſſis hortat⁹ nos ap̄ls
ſurgere a pigritia. ⁊ inchoare bona opera
dicēs. **Hora** ē iā nos de ſomno ſurgere. i.
a pigritia ⁊ inchoare bona opera ⁊c. **Un**
in p̄nti ſermone tria ſūt dicenda. **Primo**
quō antiqui olim in peccatis dormierunt
Secundo quō ſurgere debem⁹ a ſomno
corporali et ſpiritali. **Tertio** exemplum.
Quantū ad primū ſciēdū. q̄ olim fere
oēs i peccat⁹ dormierūt. ⁊ a bono ope tor-
pebāt. nec mix. qz i nocte erant **In** nocte
qdē tria ſūt q̄ dormire faciūt. ⁊ ſonū idu-
cunt. s. obſcuritas ⁊ frigiditas ⁊ hūiditas

Nox quodē naturaliter ē obscura frigida et humida. Obscuritas quodē somnū inducit vñ hoīes quodē dormire volentes loca obscura quērūt. Frigiditas etiā inducit somnū. vñ i hyeme et frigida cōplexione somnus p̄fūdus laudabilis ē. in contraria ho sus-
 pect⁹. Humiditas etiā inducit sōnū. **N**az h̄m p̄h̄m. vapor humidus a cibis resolu-
 tus. dum i cereb̄z ascendit somnū inducit. **H**inc ē q̄ pueri magi dormiunt q̄ senes. q̄ plus abundāt i humiditate. **N**on fuit igit̄ mirū si antiqui sic dormierūt. q̄ erāt i obscuritate ignorātig. i frigiditate dilecti-
 onis diuine. et i humiditate carnalis p̄cu-
 piscētig. **S**z illa nox iā recessit. dies autēz appropinquauit. et iō iā nō ē dormiendū s̄ vigilāduz. **A**duenit enī vera lux q̄ obscu-
 ritatē ignorātig expulit. et splendore sapiē-
 adduxit. **E**sa. ix. **P**opul⁹ q̄ ambulabat i tenebris. vidit lucē magnā. **A**duēit diuin⁹ ignis q̄ frigiditatē fugauit. et totū mundū dei amore accendit. **L**uc. xij. **I**gnem veni mittere i terrā. et quid volo nisi ut ardeat? **A**duenit x̄p⁹ sol q̄ omnē nebulā carnalis p̄cupiscētig ericauit. **E**cd. xliij. **A**pti sunt thesauri. i. solares radij. et auolauerūt ne-
 bulę sicut aues zc. **Q**uantū ad scōam p̄tē hui⁹ sermōis dicendū h̄m magistrum **H**umber. sup regulaz Angl. **D**e mane li-
 bēter debemus surgere a corpali somno et deū laudare. **I**n signū hui⁹ aues incipiūt valde mane cātare. qd̄ est p̄ inuerecūdiāz hoīs pigritantis in lecto. **A**mbro. de offi. **Q**uis christianus nō erubescat sine psal-
 moy modulatiōe diē trāsire. cū minutissi-
 me aues solēni deuotiōe ortū diēi p̄ueni-
 unt. **A**ug⁹. **I**ndecēs ē. q̄ sol inueniat chri-
 stianū iacentē i lecto. **B**erū dicit q̄ homo somno dedit⁹. ē q̄si imago mortis. **U**nde nimia somnolētia nocet corpi et aīe. **S**ed mane surgere nō solū ē p̄ salute aīe. s̄ etiā p̄ sanitate mētis et corpis. **U**n p̄hs. **S**ur-
 gere de nocte ad sanitatē et bonā disposi-
 tionē est vtile. **I**tē q̄ vigilie matutinales faciūt orationes leui⁹ et citi⁹ exaudiri. **U**n p̄s. **Q**uā ad te orabo mane exaudias vocē meā. **I**nsup dulcedinē diuine p̄solatiōis frequēt⁹ de mane surgētes recipiūt. **U**n

manna quod christū signat de mane col-
 ligebat. vt habet **E**xo. xvi. **Q**uot dul-
 cedines negligunt q̄ plures accidiosi. q̄s illi de mane surgentes accipiunt. **U**nde **B**asilius. **D**ulcedo melliflua. dulcedo mirāda. q̄s dulcis es i meditatiōe. s̄ dulci-
 or i oratione. dulcissima i p̄tēplatione. sed sup̄dulcissima i beatitudine. **I**tē q̄ d̄ ma-
 ne de⁹ citi⁹ inuenit. nā sicut q̄s d̄ mane citi⁹ inuenit in domo sua. sic et deus i corde hoīs nam tūc aīa h̄z maiorē lympiditatē et p̄se-
 quēter aptior ē ad p̄templandū. **E**tia illa hora aptior ē ad erigendū cor ad deū. an-
 teq̄z aīa distrahat ad diuersa p̄ occupati-
 ones. vel impediāt a fantasmatibz collectq̄ **P**ropter qd̄ d̄ de iusto. **E**cd. xxxix. **T**ra-
 didit cor suū ad vigilādum. diluculo ad
 deū q̄ fec̄ illū. **N**otadū q̄ h̄m eūdē l̄dū
 tertū. libenter ē orandū de mane et d̄ sero.

Primo q̄ p̄dicta t̄pa apta sūt orati-
 onibz. q̄ matutinū p̄cedit occupatiōes di-
 urnas. vespertinū ho seq̄t. **E**t h̄m **B**erū. sup **C**ant. aptius ē ad orandū. et ideo nō sūt p̄termittēda illa t̄pa quin semp in illis orem⁹. **S**ic etiā faciebat christ⁹ nos suo ex-
 emplo prouocās orabat mane. **M**arci. p̄. **D**iluculo valde cōsurgens egressus abiit i desertū locū ibiqz orabat. **I**tez **M**atth. xiiij. **A**scēdit i montē solus orare. vespere aut̄ facto sol⁹ erat ibi. **S**ic exemplo christi orandū ē nob de mane p̄pter futura. et de sero p̄pter p̄terita. **H**iero. p̄tra **J**oninianū li. p̄. **P**recepta sunt h̄s duozū. i. tēporum maxie habēdā curā. s. mane et vesp̄ri. s. eo-
 rū q̄ acturi sum⁹ et q̄ gessim⁹. **E**t ideo orā-
 dū ē de mane ut futura bene fiāt. **E**t orā-
 dū ē d̄ sero vt p̄terita male facta remittāt. **I**tez orandum ē specialiter mane et sero vt primordia et vltima actionū nr̄az offerē-
 tes illi q̄ ē alpha et d̄. p̄ncipiū et finis. debi-
 tas primitias inchoationis et decimas cō-
 sūmationis p̄soluam⁹ eidē. **U**n **H**āter. **Q**uotidie mane surgētes cūcta deo q̄ fa-
 cturi estis offeratis. et finito die cōuocatis cogitationibz. locutionibz. et operationibz illa die cōmissis. ipsi capitulum teneatis. **U**n etiā **C**hryso. in ser. **Q**uā occupaueris super stratum tuum. et neminem infestum

Sermo

patieris anteq̃z veniat tibi somn⁹. p̃fer in
mediū codicē p̃sciētā tuā. reminiscere pec-
cata tua. Si q̃d i verbo in facto sine cogi-
tatione peccasti. **Unde etiaꝫ Greg⁹ in li-**
moral. Iusti viri cū dīstinctionē vēturi iu-
dicis cōtemplant. peccata sua ad memo-
riā inducūt. deflētq; q̃d cōmiserūt. dīstri-
cte se indicāt ne indicent. **Item sciendū**
q̃ nō solū surgendū est a somno corporali. s̃
etiā spūali. i. a peccato. nā p̃ somnū itelli-
git peccatū. s̃m **Enil. Lugdo.** **Primo**
q̃ sicut se ad dormiendū q̃s voluntarie
deponit. sic hō ad peccatū. **Unde Aug⁹.**
Omne peccatū ē volūtariū. ⁊ adeo volū-
tariū. q̃ si nō volūtariū. nō esset peccatū.
Un̄ etiaꝫ habet in decre. **Nemo** efficitur
seru⁹ diaboli nisi p̃p̃ia voluntate. xv. q. i.
Nō est. **Secūdo** q̃ hō dormiēs est le-
uimortuus. sic peccator mortu⁹ ē vita spi-
rituali. s̃ vivit adhuc vita corporali. imo
nisi esset spes resurrectionis spūalis. meli⁹
esset sibi si mortuus esset. imo bonū esset ei
q̃ nūq̃z nat⁹ fuisset. **Bern.** Vita sine fru-
ctu gūior est morte. **Deniq;** duo pant ar-
bori infructuose. scz securis ⁊ ignis. **Unde**
Ambro. sup lucā. **Meli⁹** peccatoribz ma-
le agētibz mori. q̃z q̃ i peccatū diu versent.
Tertio q̃ si q̃s tenet gladiū euaginatū
sup dormientē nō timet. s̃ si somniat aliq̃
terribilia timebit corā illis. **Sic etiaꝫ pec-**
catores nō timēt iusticiā dei nec p̃dicato-
res scripturaz futura mala annūciātes. s̃
p̃sentē tribulationē timēt. nam mortē tē-
poralē timent quē ē transitoria. s̃ mortem
eternam nō timent quē ē perpetua. **Aug⁹.**
Vera mors quā hoīes nō timēt ē sepatio
aīe a deo q̃ est vita aīaz. **Unde Greg⁹.**
In li. mora. Mortē carnis omnis homo ti-
met mortē aīe pauci. **Item** paupertatē tem-
poralem timēt. ⁊ paupertatē inferni non ti-
ment. vbi vna gutta aque haberi nō pōt.
Ibi enī p̃ defectu bonoz mors desidera-
bit. s̃ mors fugiet ab eis. **Un̄ Aug⁹.** i q̃dā
sermone. **Quare** mors q̃ritur ⁊ nō iuenit.
Quā q̃bus in hoc seculo vita offert ⁊ non
volunt recipere i inferno tunc querēt mor-
tem ⁊ non possunt inuenire. **Quarto** si-
cut somnia somniantibus debēt p̃ opposi-

tum exponi. sic qui habēt hic honores mū-
danos. diuitias tpales. ⁊ delicias corpis.
⁊ gaudia mūdi. ista omnia sunt q̃si quedā
somnia ⁊ vertūt p̃ oppositū i tribulationē
⁊ paupertatē ⁊ amaritudinē maximā. **Un̄**
Greg⁹. **Unde** caro ad tps suauiter vivit
inde spūs in eternū torquebit et ingemil-
cet. **Unde Hiero.** in quadā epla. **Diffici-**
le. imo impossibile ē. vt p̃sentibus q̃s ⁊ fu-
turus fruatur bonis. vt hic ventrē. ibi mentē
impleat. ⁊ d̃ delitijs transeat ad delicias.
⁊ in vtroq; seculo prim⁹ sit vt i terra et in
celo appareat gloriosus. **Quinto** sicut
somniahs habet sensus ligatos. sic et ipsi
nō meritorie opantur existentes i peccato
mortali. **Un̄ dī in decre.** **Opa** bona extra
charitatē facta nō valēt ad salutem. xxiij.
q. i. **Idi.** **Unde** q̃libet homo s̃ sacro tpe
debet a somno peccati surgere ad reuerē-
tiā dei. ⁊ p̃pter gaudiū angeloz ⁊ omnium
electoz in celo existentū. **Unde Lud. xv.**
Gaudiū ē angelis dei sup vno peccatore
p̃nitentiā agente. **Quantū** ad scdā **R**
ptē isti⁹ sermonis. tūc q̃libet homo debet
d̃ deo p̃fidere. et se i hoc sacro tpe ad deū
puertere. q̃ ipse ē paratus vniciq; petē-
ti omnia peccata etiā quātūcūq; graua
indulgere. **Un̄ exemplū in vitalpa. li. iij.**
Frater q̃dā impugnabat a fornicatiōe. et
videns sacerdotis paganorū in egypto fi-
liam. adamauit eā ⁊ dixit patri eius: **Da**
mibi filiā tuā i vxorem. **Ille** vero dixit
ei. non possum tibi dare eam. nisi p̃ iter-
rogauero deū meum. ⁊ p̃surgens abiit ad
demonē. ⁊ dixit ei: **Monachus** q̃dā vult
accipere filiam meā in vxorē. dabo illi eā
vel nō. **R̃ndit** ei demon dicens: **Si** negat
deū suū. baptisma. ⁊ p̃positū mōachi. da
eam illi. **Veniēs** autē sacerdos locutus est
eadē verba ad monachū. q̃ statim p̃sen-
sit. ⁊ mor q̃si colūba exiit de ore eius spūs
⁊ volauit i celū. pergens autē sacerdos ad
demonem dixit: **Ecce** p̃misit se monach⁹
illa tria q̃ p̃ceperas facturum. **Et** r̃ndens
diabolus dixit: non des illi filiam tuā q̃z
deus eius non discessit ab eo. sed adhuc
adiuuat eum. **Qd** cū audisset monach⁹
ille. ingemiscēs dixit i semetipso. **Si** tāā

bonitatem ostendit in me deus meus cum
ego infelix negauerim eum. et baptismum. et
propositum monachi. et adhuc adiuvat me.
cur recedam ab eo. et receptis monitis cum ce-
leritate venit ad heremum ad quendam ma-
gnam senem. et narrauit ei omnia. Cui senex
dixit: Ieiuna tres hebdomadas continuas
et ego deprecabor deum pro te. et cum completa fu-
isset hebdomada prima interrogauit fratrem
illum senex dicens: vidisti aliquid. respondit:
vidi columbam in altitudine celi super caput
meum stantem. et dixit ei senex: Attende tibi
metipsum et deprecare deum. Secunda vero hebdo-
mada impleta. iterum venit senex et dixit ei:
vidisti aliquid. et respondens frater dixit illi: vi-
di columbam venientem iuxta caput meum.
Item completa tertia hebdomada. venit
ad eum pater interrogauit eum si aliquid plu-
visisset. et respondit ille: vidi columbam. quia venit et
stetit supra caput meum. et dum vellet tenere
eam intrauit in os meum. Tunc senex gratias
deo egit. et dixit fratri: Ecce deus iam susce-
pit penitentiam tuam. de cetero attende te
metipsum et esto sollicitus. et respondens frater
dixit: Ex hoc te iam non derelinquam. si tecum
ero donec moriar.

Adhuc de eodem

Abyciam? ergo opera te-
nebrarum. id est peccata mortalia.
An hoc est dicendum de septem pec-
catis mortalibus. Istum sermo-
nem quere infra sermone. cxi.

Unica secunda in aduentu. Ser. III.
De reddenda ratione in iudicio.

Erunt signa in

sole et luna. et stellis etc. Luc.
xxi. Mar. xiiij. Matth. xxiiij.
Aristo. iij. Topicorum. Inest deo iusticiam
facere. Si ergo corpora que hic castigantur di-
uersis plagis. ut exerceantur in bonis operibus
nisi et bona que hic profecerunt in corpore manen-
tes remunerarentur in futuro. et multi qui inique
agunt nisi punirentur in futuro. non esset deus ius-
tus. Contra quod dicit psalmus. Iustus dominus in
omnibus vijs suis. Ergo resurrectio mor-
tuoꝝ erit tam bonoꝝ quam maloꝝ. tunc enim
manifestabuntur omnia abscondita. quia secundum

dictum christi. nihil optimum quod non reuelatur
Tunc reddituri sumus rationem. unusquisque
propter gessit in corpore suo. siue bonum siue malum
et tempore illo erunt signa in sole et luna. In pre-
cedenti unica actum est de aduentu christi in carnem
quod est aduentus amoris. In hac autem unica agi-
tur de aduentu christi ad iudicium. quod est ad-
uentus timoris. ut amor nos ad bonum iui-
tet et timor nos a malo reuocet. Unum in pre-
senti sermone tria sunt dicenda. Primo de
loco et tempore generalis iudicii. Secundo de quibus
nos oportet reddere rationem. Tertio exemplum
Quantum ad primum sciendum. quod iudicium est
duplex. scilicet particulare et generale. Particu-
lare pertingit in morte hominis. Eccl. xli. Hoc
iudicium a deo omni carni. Unum Innocentius de
vilitate humane conditionis li. iij. dicit. quod
tam bonum quam malum antequam anima egrediar de
corpore. videt christum quasi in cruce positum.
Malum ad confusionem. ut erubescat se non esse
redemptum. et sua culpa sanguinem christi
fructum redemptionis non habere. Unde dicitur
malis dicitur: Viderunt in quem pupugerunt. quod
intelligit de christi aduentu ad iudicium et ad-
uentum ad diem mortis. hec ille. Unum Luc.
xii. Estote parati. quia quia hora non putatis
filius hominis veniet. Generale iudicium est in quo
omnes homines simul iudicabuntur. iij. Cor. v.
Omnes nos manifestari oportet ante tribu-
nal christi. ut referat unusquisque propria pro-
pter gessit in corpore suo. siue bonum siue malum
Locus autem extremi iudicii erit vallis iosaphat
propheta in aere super locum in quo christus ascendit in
celum. Unum Job. ii. Congregabo omnes gen-
tes. et adducam eas in valem iosaphat. et ibi
sedebo ut iudicem omnes gentes. Tempus
extremi iudicii erit in fine seculi. De die autem
et hora incertum est. Matth. xxiiij. De die
autem illa nemo scit. Unde sciendum quod certum
et determinatum horam nemo scire potest. nisi
cui solus deus vult reuelare Quidam enim dicunt
extremum iudicium in media nocte fieri. secundum
illud Matth. xxv. Media nocte clamor
factus est. ecce sponsus venit exite obviam ei.
Quidam dicunt extremum iudicium fieri de ma-
ne. scilicet in auroa allegantes illud dictum psalmi.
In matutino interficietis omnes peccatores
terre. Sed beatus Augustinus dicit. quia veniet

Sermo

quoniam non sperabit. **U**n christus dicit **Matth. xxiij.** Vigilate ergo quia nescitis diem neque horam. **S**ed quatuor ad secundam partem istius sermonis sciendum quod extremum iudicium valde est timendum propter rationem districtam quam in eo reddituri sumus. Nam primo reddituri sumus rationem de cogitationibus. **U**n **Sap. p.** In cogitationibus impij interrogatio erit. **U**n **Greg.** Sic de viis nostras considerat et cunctos gressus dinumerat. ut nec minutissime cogitationes que apud nos ex visu viluerunt ei in iudicio indiscussae remaneant. Quod tot vindicationes et luxuriosas et alias prauas cogitationes in corde cum deliberatione et proposito tenuerunt. quod non debebunt. Ergo quilibet debet custodire cor suum a prauis cogitationibus. semper cogitans deo se esse de eis redditurum rationem. **H**iero. i. epla. Quicquid pudet dicere. pudeat et cogitare. nam sicut quis verecundatur in factis coram hominibus. sic in cogitationibus verecundari debet coram deo. **U**n. i. **Regi. xvi.** Non videt ea que parat. de autem intuetur cor. Unde dicit etiam **Salom.** **Prou. iij.** Cor tuum omni custodia serua. quia ex ipso vita preedit. Secundo reddituri sumus rationem de verbis **Matth. xij.** De omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines super terram reddent rationem in die iudicii. Sed si diceretis Quid est verbum ociosum. **R**espondeo **H**iero. Verbum ociosum est. quod sine utilitate loquentis vel audientis profert. **U**n etiam **Greg.** in mora. Ociosum quippe verbum est. quod aut ratione iuste necessitatis aut intentione pie utilitatis caret. Quod tunc dicturi sunt homines iracundi. qui ex ira et vindicta maledixerunt proximis. de quibus apostolus **Neque maledici neque raptores regnum dei possidebunt.** Sicut detractores qui famam proximi denigraverunt. **De quibus dicitur Prou. xxij.** Cum detractoribus ne commiscearis. quia repente surgit perditio eorum. Item quod dicturi sunt homines mendaces. qui proximos suos deceperunt. **Ps.** Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Item blasphemii qui per vulnera et sanguinem christi iurauerunt. Similiter illi qui per nomen dei vane et quicquid mendaciter iurauerunt. **Contra quos dicitur. Ecc. xxiij.** Iuratori non assuescat os tuum. multi enim ca-

sus in illa. Ergo dicit christus **Matth. v.** Sit sermo vester. est. est. non non. **U**n memoria extremi iudicii deus est custos lingue nam quilibet debet cogitare quod optet cum de verbis suis deo rationem reddere. **Tertio** reddituri sumus rationem de operibus ipsius corporis. **U**n **Ecd. viij.** Cuncta que fuerint adducet dominus ad iudicium. pro omni errato siue bonum siue malum sit. **U**n de cunctis gressibus pedum et saltibus reddituri erimus rationem. **Job. xxi.** Nonne vias meas ipse considerat et cunctos gressus dinumerat. Hoc non attendunt chorizontes et superbe incedentes. Sicut de tactibus illicitis manuum. et illicito visu oculorum. et auditu aurium. **H**oc illi non attendunt qui illicite se et alios tangunt osculando et amplexando. Sicut reddituri sumus rationem de dono corporis. scilicet de fortitudine. iuuentute. et sanitas. et pulcritudine. Sicut de actibus ipsius corporis. scilicet quotiens inebriatus fuisti. quotiens actum luxurie extra matrimonium perpetrasti. quot choreas chorizasti. quotiens uxorem propriam vel alios homines ex ira vel vindicta percussisti vel lesisti etc. **Quarto** reddituri sumus rationem de rebus temporalibus tripliciter. **Primo** quod quilibet lucratur sit omnia temporalia que in hac vita possedit usque ad unum denarium. ut iuste vel iniuste. **S**icut iam cursus mundi est ad temporalia lucranda. tunc iam vix sine peccato mortali lucratur. **U**n apostolus. Qui volunt diuites fieri incidunt in laqueum diaboli. **Secundo** redditurus est rationem unusquisque de temporalibus quod ista expedit usque ad minimum denarium. **H**oc illi gulosi et ebriosi attendere deberent qui tot denarios imo grossos et florenos superflue expendunt. quod quicquid a mane ad vespere. imo quicquid per integram noctem in tabernis sedet. et se cum vino superflue replent et inebriant. de quibus omnibus denariis districte reddituri sunt rationem. **Ergo** quilibet christianus timens deum. nunquam sine causa et necessitate et utilitate deberet bibere unum haustum. sed semper in comedendo et bibendo deberet querere sustentationem et confortationem nature. **U**n **Aug.** de verbis domini. Si quod manducas et bibis ad refectio-nem et recuperationem membrorum et deo gratias agis. tunc tu cibum et potus laudat deum.

Sicut supbi q̄ i supbia et supfluitate vestiu
expēdūt bona sua. scissuras et caudas fa-
ciendo et multa paria vestium. pcurando.
Sicut et lusoꝛes q̄ plūdūt bona sua cuꝝ pec-
cato. et p̄tra deū. et q̄bus om̄ibꝫ reddituri
sūt rationē. **N**az q̄libet christian⁹ sic male
expēdens bona sua. p̄pterea pōt dānari.
etiā si nulla t̄palia iniuste adquisierit. **E**x-
emplū de epulone vt habet **Lud. xvi. vbi**
dicitur. q̄ erat q̄dam diues q̄ epulabatꝫ quoti-
die splendide et induebatꝫ purpura et bysso
zē. **I**bi nō fit mentio q̄ fuit vlturarius vel
raptor. s̄ q̄ bona sua male expēdit. et q̄
pauperi. **L**azaro nō subuenit. ideo sepult⁹
ē in inferno. **C**hriso. sup **Matth. Diui-**
tias accepisti. nō vt lasciuie psumas. s̄ vt i
elemosynis expēdas. q̄ enī habes pauperū
sunt. s̄ tibi credita sunt. etiā si ex laboribꝫ
iustis et hereditate paterna possessor eorū
factus es. Vñ habet in decre. Nō ē min⁹
peccatū auferre habenti. q̄ denegare indi-
gētī. dis. xlvij. Sicut hi. Vñ etiam Am-
brosio. in quodā s̄mone. Nō minoris est cri-
minis habenti tollere q̄ cū posses indigē-
tibꝫ denegare. Vñ etiam Basili⁹. Nōne
inquit spoliator es. q̄ dispensanda susce-
pisti. pp̄ia reputādo. Est enī cib⁹ famelici
quē tu tenes. nudi tunica quā in conclauī
pseruas. discalceati calcei q̄ penes temar-
celsūt. indigentis argētū q̄ possides hu-
matum. Tercio redditur⁹ es rōnez quō
heredibꝫ dimisisti bona tua. q̄ ex eis. pue-
nire p̄nt lites q̄ possunt oriri post mortem
tuam inter heredes p̄pter bona tua. q̄ me-
lius esset nullū denariū post mortem relin-
quere. q̄ causam litis heredibꝫ ministrare
q̄ ille q̄ nō facit posse suū ordinādo bona
sua. quēcūqꝫ mala et peccata sine lites sine
piuria. sine inimicitie ex talibꝫ bonis inter
heredes fiunt. quē mala p̄uenire potuit et
noluit. sibi in aīa sua nocebūt. q̄ p̄uabit
suffragijs cōsanguineorū suorum. et etiaꝫ
ideo punietur. q̄ ex p̄citare et auaricia sua
noluit ea ante disponere. Ergo q̄libet ho-
mo temporalia sua bona possidens debet
aduertere dictū Esaię. p̄p̄bere. q̄ dixit ad
regē Egechiā. Dispone domui tue. quia
I morieris tu et nō vives. Quinto reddi-

turū sum⁹ rationem d̄ t̄p̄e quo viximus in
p̄nti mūdo. **Bern. Om̄e t̄p̄s nobis impē-**
sum a nobis exiget q̄liter sit expensū. Vñ
q̄libet redditur⁹ ē rationē de om̄ibꝫ mēsi-
bus. annis. septimanis. diebꝫ. horis. et mi-
nutis quibus vixit. Sed fortasse triginta
annis vixisti et nunq̄ deo p̄ tres annos fi-
deliter seruisti. q̄d faciendū sit. Rñdeo q̄
debes d̄ p̄terito t̄p̄e dolere et p̄fiteri q̄ t̄p̄s
tuū sic vane expēdisti. Et sic ē dicendū ad
singula p̄cta vbi q̄s se reū iuenerit. Itēz
sciendū q̄ quilibet debet t̄p̄s suū vtilit̄
expendere. Bern. Nil p̄ciosius t̄p̄e. et heu
nil hodie eo vilius inuenit̄. transeūt dies
salutis et nemo recogitat. Vñ legit̄ exem-
plum q̄ q̄daz deuotus homo q̄n audiuit
horalogiū sonare. semp cogitauit et dixit
ad deū. O de⁹ iam itēz vnaꝫ horam t̄pis
vite mee p̄sumpsi. de qua tibi redditurus
sum rationē. quō eandē expēdi. Sic q̄li-
bet hō deberet seipsū attēdere et semper d̄
sero cogitare quō diē transactū expēderit
nam dānati i inferno de h̄ signāter p̄que-
runt. q̄ t̄p̄s gr̄e tam inutiliter expēderunt.
Vñ Hūter. i tractatu d̄ septuplici timo-
re dicit. q̄ q̄dā deuot⁹ hō existēs i deno-
tionibꝫ et orōnibꝫ suis audiuit quandam
vocē lugub̄rē. Et q̄siuit q̄d esset. Rñdit.
Ego sum vna aīa damnata. Et ille. Cur
tam amare fles. Rñdit illa. Ego et om̄es
aīę dānatę de nulla re intātū dolem⁹ sicut
de t̄p̄e gr̄e q̄d inutiliter expēdim⁹. et pec-
cādo p̄sumpsim⁹ vbi i vna hora potuisse-
mus de peccatis nostris p̄gnituisse. et eter-
nam p̄gnā quā nūc patimur euasisse.

Continuatio p̄cedentis. Ser-
mo. III.

Hinc videbūt
filiū hoīs venientem in nube cū
ptate magna et maiestate. **Lud. xxi. Job.**
de sancto geminiano dicit. q̄ sicut equus
duobꝫ calcaribꝫ tangit latere. vt melius
et fortius currat viā. Ita aīa hoīs duabꝫ
affectionibꝫ sollicitat̄. videlicet amore et
timore. Siquidē amore p̄mij ad bonum
p̄uocat. et timore supplicij a malo reuocat

Bermo

Un Bern. Nulla res ita nos pferuat ab omni peccato imunes sicut terror supplicij sine iudicij et amor dei. **Un** euangelij bodier nū legir de aduētu christi ad iudicium. ut nob incutiat timor. ppter districtā rationē quā reddituri sum⁹ i districto iudicio extremo. **Un** i pſenti sermone. psequar illa quicq de qb⁹ est reddēda ratio q̄i pcedēti sermone dimisi. ppter plicitatē. **¶ Pro** q̄ sciendū ē q̄ sexto mō reddituri sum⁹ rationem de aiabus q̄s traxim⁹ ad peccanduz verbo vel exemplo vel pulcritudine vel ornatu corpis. Ergo si q̄s sciret vel itellige- ret aliquē hominē esse captū in mala p- pulsentia. ppter ornatū vel pulcritudinē vel gestus suos. de h̄ et corde deberet dolere et pgnitere. **¶** Nā sicut maximū sacrificiū ē cel⁹ aia et q̄s pmo uet. primi salutē. Sic ecō- uerso maxie offendit deus. cū q̄s primum x̄bo vel exemplo ad peccandū trahit. naz- ralis ē homicida. primi. et psecutor christi. **Un Bern.** i sermone. **Rōne** videtur tibi gū orē ab eo christ⁹ sustinere psecutionē. q̄ suggestionē maligna. exemplo pncioso scādali ab eo puerit aīas q̄s redemit. q̄s a iudeo q̄ sanguinē istū fudit. nec mirū. qz intū diligit christ⁹ vnā aīaz. ut p ea si ne- cesse eēt parat⁹ esset iterū mori. ne traderet fācib⁹ diaboli. imo celestis curia tristat euz q̄s ad peccatum trahit. **¶ Un Ambro.** An nō angelos ingemiscere credim⁹ cū hō pgnitēs ad peccatū trahit et reuertit. et tēs sunt rei in aiabus illis q̄s sic ad peccatum trahūt. q̄si eas ppijs manib⁹ occidissent. **¶ Un** habet in decre. **Dantes** occasionem scandali rei sunt percuntii. i. q. i. bi quos. **¶ Un** de h̄ maxime esset dolendū. qz si aīaz vnā cū. pposito a deo traxisti. aīa tua erit p aīa illi⁹. **¶** Qd̄ dicuntur sunt i iudicio qui quicq in vna chorea cū ornatu et pulcritu- dine corpis decē vel viginti aīas trahūt a deo. **¶ Bern.** **Lot⁹** mūdus ille pāum vni⁹ aīe estimare nō pōt. Si enī quis decē flo- renos pdidisset. de h̄ doleret. multo plus est dolenduz de aiabus. **¶ Un** dī in decre. **Fere** debemus qz primum malo exemplo corruptim⁹. de pg. dis. i. **¶ Septimo** red- dituri sum⁹ rationē de officijs et artificijs

q̄si christ⁹ i iudicio diceret. **Intellectū** tibi pcessi et illud artificiū didicisti. redde rati- onem quō illud laborasti. **Verbi gratia.** **Sicut** sutor et sutoria: **Qd̄** tunc dicturi sunt q̄ coriū cremāt. et sic suū artificiū sciē- ter falsificāt cerdones. **¶ Et** sartores q̄ su- perbas vestes pparant et nouas adinuen- tiones vestiū adinueniūt. **¶ Distores** et fa- bri q̄ similiter sua artificiā falsificant. **¶ In-** stitores q̄ male ponderāt et malū p bono sciēter vendunt. **¶ Pincernę** q̄ mēsuras nō replēt. **¶ Pannicide** q̄ loca obscura q̄runt. ut sic primos decipiāt. **¶ Pānifices** q̄ pā- nos ultra mēsurā trahūt et dilaniāt. **¶ Car-** nifices q̄ malas carnes vēdunt. **¶ Rustici** q̄ lac et butyrū falsificant. **¶ Et** agricole q̄ infli- deliter agros colunt. **¶ Carpentarij** et aliq̄ p p̄cio diuturno seruiūt. et ad tres dies la- borāt qd̄ i duob⁹ pficere possent. **¶ Similit̄** serui et ancille q̄ infideliter dñis et domina- bus seruiūt. nam q̄libet sic deberet primo laborare. sicut sibi vellet fieri. **¶ Un Matth.** vij. **Omnia** q̄cunqz vultis vt faciāt vobis hoīes. et vos eadez facite illis. **¶ Un Tob.** iij. **Quod** ab alijs nolueris tibi fieri. nec tu alijs facias. **¶ Octauo** reddituri sum⁹ **¶** rationē de subditis nob cōmissis. **¶ Un** de p̄latis q̄ritur. **¶ Primo** quō itrauerūt p̄- laturā an p se vel vocati a deo. **¶ Ad Heb.** v. **Nemo** assumat sibi honorē. s̄ q̄ vocat⁹ a deo tanqz aaron. **¶ Secundo** quō re- xerunt suos subditos. **¶ Hier. xij.** **Ubi** est grex qui datus ē tibi. **¶ Unde** p̄latura nō ē desiderāda. ppter districtā rationē. **¶ Sap.** vi. **Iudiciū** durissimū fiet his q̄ p̄sunt. **¶** Graue est enī rñdere p omib⁹ subditis et periculosū. **¶ Eccl. xxxij.** **Sanguinē** impij de manu speculatoris requirā. **¶ Nā** q̄libet p̄latus p qualibet aīa sibi cōmissa ponit aīam ppiā p pignore. **¶ Un** dic dñs cūli- tet p̄lato illud dictū. **¶ Eccl.** **Custodi** viz istū. q̄ si lapsus fuerit erit aīa tua p anima illius. **¶ Itē** illud **¶ Gen. xlij.** **Nō** videbitis faciē meā nisi adduxeritis fratrem vestrum minimū. **¶ Nā** oīa peccata q̄ subditi cōmit- tūt. redundāt i p̄lato. **¶ Ro. j.** **Digni** sunt morte nō solū q̄ faciūt s̄ qui p̄sentiūt faci- entibus. **¶ Un** etiā dī in decre. **Faciētem** et

presentiē par pena cōprehēdit. xvij. q. iij.
Omnes. Et h notent nō solū d magnis p-
 latis. s etiaz de puis. Sicut ciuis 7 ciuilla
 reddituri sunt rationē d familia. parētes
 de pueris. marit⁹ de vxore. Similiter ho-
 spites q pmittūt i domib⁹ suis ludere. cho-
 ricare. blasphemare. homīes inebriari. Et
 in hospitio recipiūt histriones cū meretri-
 cibus. 7 hoc ppter lucy tpale. tales faciūt
 se picipes oīz peccator⁹ quē i potestate
 ipsoy cōmittūt. **S**ed qnē vtz peccat⁹
 sit appetere vlt laborare p platura. **R**espō-
 deo q sic. **U**n **A**thysio. sup **M**atth. 7 po-
 nit in decre. Quicūqz desiderauit pma-
 tum i terra. inueniet p̄sionē in celo. dis-
 xl. ca. finali. **N**ono quilibet hō red-
 diturus ē rationē de statu suo i q stat. Ver-
 bi grā. Sicut illi qui i matrimonio sunt.
 Primo reddēt rationē quō matrimoniū
 inchoauerunt an causa plis an libidinis.
 Secdo an se mutuo dilexerūt 7 pacifice vi-
 xerunt. Tercio an ipsi debuit in actu ma-
 trimoni⁹ pseruauerūt. Quarto quō pue-
 ros educauerūt informādo eos pater no-
 ster 7 symbolū fidei. 7 p̄cepta dei. Similit̄
 vidua reddet rationē de viduitate. 7 vir-
 go de statu virginitatis. Sitr religiosus
 quō seruauit ordinē 7 regulā suam. i. pau-
 pertatē castitatē 7 obedientiā. **D**ecimo
 reddituri sumus rationē d omissione bo-
 nor⁹ quē facere debuimus 7 non fecimus.
 Verbi grā. Unusquisqz cognoscat quot
 dies ieiunior⁹ non soluit cum bene ieiuna-
 re potuit. Similiter quotiēs dies festinos
 non celebrauit. 7 quot missas sine causa 7
 ex pigritia neglexit. Item quot opera mi-
 sericordiē non exhibuit pauperibus. **R**az
 christus in iudicio requirēt sex opera mi-
 sericordiē a quolibet homine. dicēs illud
Matth. xxv. Esuriui 7 non dedistis mihi
 manducare: Sitiui 7 nō dedistis mihi bi-
 bere: Hospes erā 7 nō collegistis me: Ite
 maledicti i ignē eternū. **Q**uerit si quis a
 malo se abstineret nec bonum faceret. an
 saluaret. **R**nde q non. **U**n dī in decre.
 A malo abstinere nō sufficit nisi faciat qd
 qd bonū est. de penit. c. cupientes. in cle.
Un etiā ps. Declina a malo 7 fac bonū.

Un etiā **J**ob. ix. Oportet operari dū di-
 es ē. veniet enī nox in q nemo operari pōt.
Nec etiā volūtas sufficit nisi sequat op⁹.
Plures enī i inferno sūt q etiā bonā vo-
 luntatē habuerūt. s nō opere perfecērunt.
Un dī in decre. Nō est saq bene velle. sed
 etiā benefacere. dis. lxxxvi. nō satis. Ergo
 debem⁹ nō solū mala vitare. s etiaz solli-
 cite bona opera operari. 7 corp⁹ nostr⁹ ie-
 iunijs 7 abstinētijs castigare. **U**n **B**ern.
 sup **C**ant. **C**hrist⁹ qui nō fallit. elegit qd
 carni molest⁹ ē. illud ergo vtili⁹. illud etiā
 magis eligendū ē. Et quisquis aliud vo-
 cet vel suadet. ab eo tanqz a psecutore ca-
 uendū ē. **U**nde legit exemplū q qdam
 hō misericors ppter suā misericordiā rapt⁹
 est. 7 ostēsa sūt ei dei iudicia. **N**am plures
 vidit p̄sentari ipsi iudici. et vnus protulit
 elemosinas qd ppter deū dedit. ali⁹ oratio-
 nes quas deo obtulit. alius vestes quibus
 pauperes vestiuit. ali⁹ opera misericordiē
 quibus pauperes hospitio recepit. Et ille
 hec videns. cogitabat intra se. tu plura et
 maiora opera misericordiē exercuisti. ergo
 bene habebis cum iudice illo. et cum eum
 ordo tangeret. tunc iudex non dixit ad eū
 quot opera misericordiē tu fecisti. sed di-
 xit. quas delicias et quas voluptates p-
 pter me vnqz subtraxisti tibi? Et ille ob-
 mutuit. quia semper i delitijs vixit. Et iu-
 dex dixit ei: Nunquid audisti me in euā-
 gelio dixisse. q arta est via quē ducit ad
 vitam. id est. ad regnum celorum. Et ille
 immediate conuertit se ad beatam virginē
 mariam. 7 ad illos sanctos quos i specia-
 li veneratione 7 reuerentia habuit. vt pro
 eo intercederent. quia amodo vitam eius
 emendare 7 in abstinentia et maceratione
 carnis ammodo deo seruire pposuit. **Q**d
 et factum est. nam intercessione beatę vir-
 ginis marię 7 sanctor⁹. ad seipsum reuer-
 sus est. et postmodum omnibus dieb⁹ vi-
 tē suę corpus suum maceravit. et i magna
 abstinentia vixit. 7 supra modū pl⁹ qd pa-
 pauperb⁹ misericors fuit. 7 vitam suam i
 bono finivit. **U**n verificatū est ei dictum
 beati **H**iero. qui dicit in quada3 ep̄la ad
 nepotiā. Non memini me legisse mala

morte mortuū q̄ libēter opa pietatis exer-
cuit. Habet enī multos intercessores z im-
possibile ē p̄ces multoz nō exaudiri.

De septē tonitruis. Sermo. v.

Unc videbūt

filiū hoīs zc. Sciendūz fratres
charissimi ex symbolo sacre fidei. q̄ domi-
nus noster iesus christ̄ vētur ē ad iudici-
um iudicare viuos et mortuos. bonos et
malos. z seculū p̄ ignē. In q̄ iudicio vni-
cuiq̄ datur ē iuxta meritū z demeritum.
siue bonū siue malū. Et h̄ erit cum venerit
filiū hoīs cum potestate magna. vt loquit̄
p̄sens euangelii. Sciendū q̄ Iohannes
vidit vt in Apoc. x. habet. angelū dei for-
tem descēdētē de celo q̄ pedē suū dextrūz
posuit sup mare. sinistrū sup terraz collo-
cauit. z iurauit p̄ vinētē ī secula seculoz.
q̄ nō erit vltra t̄ps. Glosa. t̄ps misericor-
dię. h̄ t̄ps iudiciū z iusticię. Et locuti sūt ei
septē tonitrua. Quid ḡ ista septem toni-
trua sunt nisi septē calamitates que supra
peccatores in fine seculi cōsummabuntur.

Per primū tonitruū possum⁹ recipere
mortuoz resurrectionē. Vñ ad Thessal.
Canet enī tuba z mortui resurgēt incor-
rupti. Et horribiliter enī hec tuba sonabit.
Hiero. dicit. Siue dormio. siue vigilo. si-
ue aliqd aliud facio. semp illa vox nouissi-
mę tubę sonat in auribus meis: Surgite
mortui z venite ad iudiciū. Vñ Holgot
sup librū Sapie. Vox tubę erit sonus q̄
dam sensibilis. z imperiū vocale christi. q̄
p̄cipiet mortuis resurgere. Iux illud Ioh.
v. Mortui audiet vocē filij dei. z q̄ audi-
erint vinēt. De q̄ voce dic. Chryso. Ve-
re vox magna. vox tubę horribilis cui oīa
obediūt elemēta. q̄ petras scindit. inferos
apit. portas greas frāgit. vincula mortu-
ozū dirumpit. z de p̄fundo abyssi aīas li-
beratas corpib⁹ suis assignat. Itēz h̄ vox
vt dicit Chryso. audiet in celo. Et tūc vi-
debūt filiū homis venientē in nubib⁹ celi.
Tūc illuc veniet Adam cū omnib⁹ suis in-
deū credentib⁹ z eū colentib⁹. Abraam cū
omib⁹ bonis patriarchis. Eliaas cū oīb⁹

venis. p̄phetis. Dauid cū oīb⁹ regib⁹ bo-
nis. Janitor celi petr⁹ cū oīb⁹ aplis z euā-
gelistis. Stephan⁹ z Laurēt⁹ cū oīb⁹ q̄
suū innocētē effuderūt sanguinē. Nicola⁹
z Martin⁹ cū oīb⁹ p̄fessorib⁹. Katherina
cū oīb⁹ virginib⁹. Elicabeth cū oībus vi-
duis. Anna cū oīb⁹ p̄ingat. Regina celi
cū oīb⁹ sacerdotib⁹ et religiosis q̄ vsq̄ ad
mortē ī eius obsequio p̄māserūt. Itē vox
hui⁹ tubę audiet ī inferno. ut ait Chryso.
Et tūc lucifer. sathanas. asmodens. beel-
zebub. veniet cū oī exercitu infernoz. Itē-
rum audiet vox hui⁹ tubę p̄ totū mūdum
ab oriente vsq̄ ad occidentem. z resurgūt
oēs hoīs pariter quoz corpa ī terra qui-
euerunt. Veniet illuc Cayn q̄ fratres suū
occidit cū oīb⁹ homicidis. Judas cū tra-
ditorib⁹. Pilat⁹ cū oīb⁹ iniustis iudici-
bus. Herodes pueroz necator. cū oīb⁹
iniq̄s regib⁹ z principib⁹. Barrabas latro
cū omnib⁹ latronib⁹. Lamech cū oībus
adulteris. P̄roth cū oīb⁹ vsurarijs. et
Sicci cū omnib⁹ iniustis et fallis merca-
toribus. Simon cū omnibus simoniācis.
Athalia cū omnib⁹ pueroz necatoribus.
Hiesabel cū omnibus meretricib⁹. z sic de
alijs. Ioh. v. Procedēt q̄ bona fecerunt
in resurrectionē vitę. q̄ vero mala egerunt
in resurrectionem iudiciū. **P**er secundū E
tonitruum accipere possum⁹ sepationem
oīz ibi p̄gregatoz. z sepabunt omnes in
quattuor ordines. qz vn⁹ ordo sedebit sup
sedes iudiciū cum dño ad indicandū. non
vt sententiāz dent. sed vt sententiā a dño
datam p̄firmant. Aug⁹. Tūc cū dño iu-
dices veniet. q̄ nūc p̄ deo iniuste indicant.
Similiter illi q̄ omnia que habere pote-
rant in hoc seculo pro dño reliquerunt. et
paupem christū pauperes secuti sunt. Si-
cut petrus z paulus. z alij discipuli christi
z viri boni z religiosi. De quibus dicitur
Matth. xix. Vos qui reliquistis omnia z
secuti estis me. sedebitis sup sedes iudicā-
tes duodecim tribus israel. **S**ecūdus
ordo indicabit⁹ z saluabitur. vt sunt fide-
les christi. q̄ p̄cepta dei seruauerunt. et sex
opa misericordie exercuerūt. Quib⁹ dice-
tur illud Matth. xxv. Esurini et dedistis

mibi manducare: **S**itini et dedistis mihi
 bere. **H**ospes erā et collegistis me. **Q**uā-
 erā et coopuistis me. **I**nfirmus erā et visi-
 tastis me etc. **T**ertius ordo iudicat et cū se-
 tētia p̄demnat ut sunt fideles q̄ fidem ha-
 buerūt. nectū p̄cepta dei seruauerunt. nec
 opa misericordie ad pauperes exercuerūt.
Quibus dicit illud **M**atth. xxv. **E**suriui
 et nō dedistis mibi māducare. **S**itini et nō
 dedistis mihi bibere. **H**ospes erā et nō col-
 legistis me. **T**unc dicit: **D**ōne qm̄ vidim⁹
 te sitientē et esuriētē et pegrinū et nudū et
 nō ministrāim⁹ tibi? **R**ēdet. **Q**uōd vni ex
 minimis meis nō fecistis nec mibi fecistis:
Ite maledicti in ignem eternū. **Q**uart⁹
 ordo statim sine misericordia diabolo tra-
 det. sicut iudei. pagani. et heretici. q̄ fidem
 nō receperūt. **U**n̄ **J**oh. iij. **Q**ui nō credit
 iam iudicatus est. **Q**ualiter autē sepemur
 abinuicē ostendit **M**atth. xij. ubi dicitur
Exibūt angeli et sepabūt malos de medio
 iustorū. et mittēt eos in caminū ignis ardē-
 tis. ibi erit flet⁹ et stridor dentium. tūc sepabi-
 tur frater a fratre. fili⁹ a patre. filia a ma-
 tre. vxor a viro. vir ab vxore. frat⁹ a sorore
 vnusquisq̄ sūm opa sua. **E**t q̄ hic triginta
 annis et ampli⁹ simul fuerūt sepabūt. et se
 ampli⁹ nūq̄ lete videbūt. scz q̄tū ad ma-
 los. **M**atth. xxij. **T**ūc erit tribulatio ta-
 lis q̄lis nūq̄ fuit ab initio. **N**ā duo erūt
 i lecto vno. vn⁹ erit de damnādis et alter
 de saluādis. **E**t ē sciēdū q̄ nullus tūc t̄pis
 intercedet p̄ alio. **E**rgo illi errāt qui depin-
 gunt beatā virginē et sanctū **J**ohānē ba-
 ptistam ad dextrā et ad sinistrā. **U**n̄ **J**oh.
 ix. **D**e⁹ cui⁹ irē nemo resistere poterit. **E**t
 ipse iudex dicit p̄ p̄phetā dauid. **C**ū acce-
 pero tempus ego iusticias iudicabo. **U**n̄
Chryso. **N**ec p̄derūt ibi diuitie diuitib⁹.
 nec parentes filiis. nec angeli ibi p̄derunt.
Et ego dico nec om̄es sancti. **N**ā si om̄es
 sancti pro aīa damnata intercederent. nec
 christ⁹ ei misericordiā suā exhiberet. **U**n̄
Breg. li. xij. mora. **N**equaq̄ vltra mise-
 ricordia p̄centis liberat. quos semel in lo-
 cis p̄nalibus iusticia iudicantis damnat.
Un̄ etiā **A**ug⁹. **I**lle iudex nec grā p̄uenit
 nec misericordia iam flectitur. nec pecunia

corrupt. nec satisfactio vel p̄na miti-
 gabit. **E**rgo hic dū t̄ps habet agat q̄libet
 p̄ se q̄dū est locus misericordie. q̄ ibi erit
 locus iusticie. **D**er tertiu⁹ tonitruū de-
 monstratio signorū passiōis christi designa-
 tur. q̄ fit i publico tremēdo iudicio. cū ce-
 lestis rex et iudex oīū et hoīū in vallē iosa-
 phat potēter descendens passionis sue in-
 signia radijs solis lucidiora ostēdet. **U**n̄
Chryso. sup **M**atth. **C**ruces christi et cic-
 trices christi. radijs solis erunt lucidiores.
Et h̄ ideo ostendet vt videant reprobi q̄
 iuste damnent. q̄ tūc p̄cium sui sanguinis
 p̄ciosissimi p̄tempserūt. **T**unc enim vt ait
Chryso. exprobrabit eis dicēs: **E**go p̄p̄
 vos fact⁹ sum homo. p̄p̄ vos alligat⁹ sū.
 p̄pter vos illus⁹ sum. p̄pter vos in pati-
 bulo crucis mortu⁹ sum. **E**cce p̄cium san-
 guinis mei qd̄ dedi p̄ vobis. **U**bi ē ergo
 seruit⁹ v̄ra quā mibi p̄ p̄cio sanguinis mei
 reddidistis? **E**t tūc plangent. s. sup se oēs
 tribus terre. **C**hryso. **P**lāgent seip̄s et
 super om̄es iudei et pagani. q̄ eum vnq̄
 suis manib⁹ tam turpiter tractauerunt. et
 ipsū fide puerſa tam hostiliter ipugnaue-
 rūt. **P**lāgēt se christiani peccatores sup
 eo. q̄ p̄p̄ bona eis facta sibi mala reddi-
 derūt. **A**ug⁹. **E**t fortasse dñs i corpe suo
 cū rices seruauit. vt vulnera cordium di-
 scipulorum suorum sanaret. et vt in iudi-
 cio hostibus exprobraret. vt p̄uincens eos
 dicat: **E**cce hominem quem crucifixistis.
 ecce deū et hoīem quem credere nolulistis.
Videte vulnera que fecistis. agnoscite la-
 tus qd̄ pupugistis. qm̄ p̄pter vos apertus
 ē. nec tū intrare voluistis: **D**iscēdite ergo
 maledicti etc. **F**estinet ergo vnusquisq̄ vt
 p̄niteat dum h̄ vinit. vt p̄cio sanguinis
 redimet. nedum inuent⁹ non fuerit in nu-
 mero redemptorū. fiat de numero p̄ditorū.
Querit q̄liter et q̄b⁹ christus signa pas-
 sionis sue in iudicio ostēsurus sit. **R**espō-
 deo. q̄ bonis ad gaudiū et honorem. ma-
 lis autem ad tristitiam et terrorem. **N**am
 primo vulnē suorū cicatrices ostendet in-
 gratis. **U**n̄ q̄libet debet om̄i die regra-
 tiari et memorari passionē christi. **U**nde
Ambro. **P**lus enim dñe iesu debeo tuis

Sermo

inimicis quibus redemptus sum quoniam tuis virtutibus quibus creatus sum. Non enim habuisset nisi redimi posuisset. **Prima** meditatio passionis christi est deo valde accepta et homini fructuosa. **Bern.** Quid est magis efficax ad curandum sciendi vulnera quam vulnera christi sedula meditatio. **Secundo** ostendit coronam spinam superbis quam coronis pepulis capitulis et crinibus christum offenderunt. **Octo** les superbi cogitare deberent cum caput suum superbe ornant. **Et** sic dicendum est de alijs punctis infra positis. **Tertio** lancea ostendit iracundis et inuidiosis quod se et alios turbae runt et primos odio habuerunt gaudentes de aduersitate et dolentes de prosperitate priorum. **Unde Seneca.** Ut inuidi oculos haberent in omnibus locis ut de omnibus felicitatibus torquerentur. **Prima** quanta felicitas sunt gaudia tanti inuidorum sunt gemitus. **Quarto** clauos manuum ostendit auaritis quod nunquam sacciant nec contentantur. **Contra** quos dicit apostolus. Habentes alimenta et quibus tegamur his contenti simus. **Quinto** clauos pedum ostendit choricantibus quod enim tunc deo respondere possunt quem choricando et saltando sepius offenderunt. **Augustinus.** Omnis mors petulantis saltus est in profundum cloace. **Sexto** crucem ostendit pigris quod nihil arduum aggredi nec quicquam aduersitatis pati volunt. **Contra** quos dicit Gregorius. Si illic dulcia appetimus necesse est ut hic amara toleremus. **Contra** quod plures faciunt qui volunt regnare cum christo sed non pati cum eo. **Unde** versus. Des nos cupimus adire regna celorum. Dura pati fugimus nec opus sufferre laborum. **Septimo** flagellum ostendit luxuriosis quod voluptatibus corporis satiffecerunt et corpus et animam inquinauerunt. **1. Cor. vi.** Omne peccatum quodcumque facit homo extra corpus est quod ante fornicat in corpore suo peccat. **Unde** dicitur in decre. Pollutio carnalis lasciuie plus inquinat hominem inter septem peccata mortalia. xxxij. q. viij. Non solum. **Unde** etiam Aristo. de regi. prin. Coitus est destructio corporis et abbreviatio vite. **Octauo** vestem purpuream quam cum pilatus induit et veste albam in quam derisus fuit ab herode ostendit superbis quod cum scissuris et logis caudis et ma-

niciis et superfluitate vestium christum offenderunt ornantes se ad alliciendum aspicientes ad malas concupiscencias. **Unde Chrysostomus.** Si mulier decorauerit se et ad se visus hominis prouocauerit extremam vindictam sustinebit. **Non** pannum grossum cum quo oculi christi erant ligati ostendit falsis et mendacibus hominibus et mercatoribus. **Prima** tales oculos domini omnia aspicientes conantur velare quoniam malum per bonum nituntur vendere dare vel mutuare. **Decimo** funes cuius quibus christus ligatus fuit manibus et brachijs ostendit illis quod amplectendo osculando se et alios ad malas libidines prouocauerunt. **Undecimo** fel et acetum cum quo christus potatus fuit ostendit gulosis et ebriosis quod habet in facietate et ebrietate vixerunt. **De** quibus dicit christus. **Luc. vi.** De vobis qui nunc saturati estis. **Unde Hieronymus.** Impossibile est habere implere ventrem et ibi mentem. **Unde Bern.** Qui carnalibus quod de voluptatibus pascitur eternarum epularum delitijs indignus habetur. **Unde Ambrosius.** in li. de pe. Ebriosus profundit naturam amittit gratiam perdit gloriam incurrit damnationem eternam. **Duodecimo** sputum cuius quod facies christi defedata est ostendit illis quod facies suas decorant aliis quam creati sunt. **Unde Ambrosius.** Deles picturam dei si vultum tuum naturali cadore obnubilas et exquisito rubore profundis. **Et** de illo dicit propheta. Omnes vultus redigent in ollam. **Prima** tales vultus sic habet in presenti decorati denigrabunt et punient infernali igne. **Bern.** In quo autem membro creator magis offendit in eodem peccator magis torquetur. **Decimotertio** crines quod christo extracti sunt tempore passionis ostendit illis viris et mulieribus qui cum crinibus ipsum offenderunt facientes sibi glaucos et crispas et coloratos crines. **Similiter** et mulieres quod discopertis capitibus inceserunt et cum ornatu crinium alios homines ad peccandum prouocauerunt. **Decimoquarto** taxillum ostendit lusoribus qui ex auaricia et causa lucri luserunt. **Prima** talis ludus est quemdam expoliatio ideo non potest quis licite per ipsum aliquid acquirere nec etiam retinere. **Sed** quoniam vix ludus sit peccatum mortale. **Respondetur** secundum Guillelmum. quod sic

Etiam si homo nō ducit in p̄suetudinem mortalit̄ peccat. Et itelligit q̄ ex auaricia ludit quia auaricia est de se peccatū mortale. Ex iā dicto p̄t̄ q̄ in periculoso statu sūt lusoꝛes q̄ bona p̄ ludū adq̄sita possident ⁊ non restitūūt. h̄m p̄siliū sui p̄fessoris. **Decimoquinto** denarios p̄ q̄bus christ⁹ vedit⁹ fuit ostēdet vsurarijs. ⁊ oib⁹ q̄ scienter res iniustas possederūt ⁊ non restituerūt. Quid enī tales dicturi sunt i extremo iudicio. cū iudas istos triginta denarios restituit iudeis p̄ q̄b⁹ christū vendidit. et ipsi res iniustas ⁊ furatas et vsuras restituere noluerunt. **Vñ dī in decre.** Usurarius nō vere p̄nitet nisi p̄t̄ vsuras restituat. xiiij. q. iij. Quid dicā. Et rō hui⁹ ē. q̄ h̄m Aug⁹. Peccatū nō dimittit nisi restituat ablatū. **¶ Per quartum** tonitruū itelligunt testes q̄s peccator p̄ se habebit i iudicio. Pro q̄ sciēdū q̄ prim⁹ accusator siue testis sūt peccata n̄ra p̄pria. **¶ Hier. ij.** Arguet te malicia tua. opera enī maloz eos p̄lequentur. **¶ Ps.** In operib⁹ manū suaz p̄b̄nsus ē peccator. **¶ Bern.** Tūc loquētia vniuersa peccatoris opera sic dicēt: Tu nos egisti. opa tua sum⁹. vellis nolis h̄ die nos abscondere nō poteris q̄ te nō deserem⁹. h̄ tecū ad iudiciū p̄genus accusabimus te reū multiplicib⁹ criminib⁹ imo p̄pria p̄sciētia hoīs erit testis sug dānationis. **¶ Ro. ij.** Testimoniū reddente illis p̄sciētia ipsoꝝ. **¶ Secūd⁹** accusator erit diabolus recitās om̄ia mala que fecimus ⁊ de q̄bus p̄nitētiā non egimus. **¶ Aug⁹** D̄recto erit diabol⁹ recitās quicq̄ fecerimus. quo die. q̄ hora. ⁊ q̄ loco. tūc obijciēt peccatori cogitationes malignas luxuriosas ⁊ rancorosas. **¶ Similiter** quicq̄ peccauit loquendo. blasphemādo. detrahēdo. maledicēdo. mētiendo. peierādo. deridēdo. primū. ⁊ ipsū ad irā p̄uocādo. **¶ Similiter** om̄ia opa corpis. gressus. salt⁹. visus tactus. ⁊ omnes actus luxuriosos. **¶ Similiter** accusabit de omissione. scz quot missas. q̄t sermones sine causa neglexisti. q̄t dies ieiunij soluisisti. ⁊ q̄t dies festinos non celebrauisti. ⁊ q̄t opera misericordie exercere potuisti et non fecisti. et sic de alijs. **¶ Tunc**

dicturus est ille malignus aduersari⁹. **¶** Equissime iudex indica istū esse meum per culpam. qui tuus esse noluit per gratiam. tibi fuit inobediens. mihi obediēs. tuam vēstē amisisti. cū mea vēste huc venit. **¶ Tertius** accusator erit totus mūdus ⁊ omnes creature. **¶ Greg⁹.** Si queris qui te accusabunt. dico totus mūdus. q̄ dicit terra. **¶** Peccator maledicte pedibus tuis super me ambulasti. fructus meos manducauisti. et deū qui te creauit dereliquisti. **¶ Redde** ergo rationem de omnibus. **¶ Tunc** aqua dicit. ego te potavi. sordes laui. pisces tibi ministraui. redde ergo rationē. **¶ Sol.** ego te letificauī. luce illustraui. redde rationē. **¶ Chryso.** In die illa nihil ē q̄d respondebimus. vbi celū. sol. luna. terra. dies. ⁊ noctes. ⁊ totus mūdus stabāt aduersus peccatorē in testimoniū. imo numerus pisciū. numer⁹ aniū. ⁊ numer⁹ oīz creaturā. et beneficiorū dei. que tibi exhibita sūt. quoz vsum habuisti. apparent quasi p̄ntes sint. ⁊ de his redditurus es rationē. **¶ Hoc** quilibet homo cogitare deberet cū in p̄senti vsum creaturarum et beneficiorū dei habet. **¶ Per quintum** tonitruum accipere possumus vociferationem iniquoz. **¶** Nam ipsi iniqui maledicent sibi p̄s se clamando illud **¶ Apoc.** **¶ Vē vē vē.** q̄li dicerēt **¶ Vē** vob pedes mei maledicti. quid mihi misero imputastis. q̄ p̄ malum gressum et saltus illicitos celi ianuam mihi serastis. **¶ Ingredimini** mō portas inferni q̄ nunq̄ vobis amplius apientur. **¶ Vē** vobis manus cur per malum tactum corona glorie priuastis. iam propter vos iudicet ad ignem. de quo amplius nunq̄ egrediar. **¶ Vē** tibi cor maledictum quid imputasti q̄ tuis cogitationibus malis et delectationibus me gaudijs celi priuasti. iā incipit tua tristitia. quā nunq̄ seq̄tur aliqua leticia. **¶** Maledicta lingua q̄ta mala mihi fecisti. q̄ tot turpia vba promulisti. ideo os meū mille ānis ⁊ ampli⁹ clamabit. nec vnū iueniet q̄ adinuabit. **¶** Maledicti oculi q̄ nunq̄ p̄ peccatis meis vnāz lachrymā fūdistis coram sacerdotibus. iam incipit fletus vester intolerabilis coram d̄monib⁹

Germio

et cum mille milia annorum merore habueritis. nūq̃ inde solatore habebitis. **Q**uid plura. tūc dicet montib⁹ cadite sup nos. ⁊ collib⁹ coopite nos a facie sedentis ī throno. **R** no. **P**er sextum tonitruum intelligere possum⁹ sententiā dānator⁹. ⁊ vocatione elector⁹. Tūc enī dicet rex his q̃ a sinistris eius erūt. **D**iscedite a me. ab omni leticia mea. ⁊ a meis angelis. quor⁹ p̃silia sp̃cuiſtis. q̃b⁹ p̃ntib⁹ nullā reuerētiā exhibuistis. **D**iscedite vt vos ampli⁹ non custodiant sed ī manib⁹ inimicor⁹ ṽror⁹ vos desolatos relinquant. **D**iscedite a sanctis meis quorum cōuerſationē imitari noluiſtis. et quor⁹ festa nō coluiſtis. **D**iscedite a mea dilecta m̃re. ⁊ cuius familia eſſe noluiſtis cui nūq̃ honorem impēdiſtis. de cui⁹ p̃sentia gaudet om̃is celi curia. **D**iscedite a me vt aures ṽſtre nūq̃ dulcē vocē meā audiāt. nec manus ṽſtre nūq̃ coronaz gl̃ie recipiāt a me. nec oculi ṽſtri amplius faciē meā videāt. **D**iscedite g̃maledicti a celo. q̃ nūq̃ amplius aliqd bonū aīab⁹ ṽris de celo descender. **D**iscedite maledicti a terra. q̃ de ipsa corpibus ṽris nūq̃ aliqd bonū pueniet. **D**iscedite maledicti ad infernū. q̃ vtrūq̃ tam corp⁹ q̃ aīa ibi sine fine cruciabit⁹. **P**er septimum tonitruū accipe possum⁹ multiplicitatē supplicij maloꝝ poſt hāc vitā. ⁊ magnitudinem gaudiij bonor⁹. **H**ec patent infra sermone liij. **D.** **P.**

De eadē dñica Sermo. vj. De
xv. signis ante iudicium.

Eruñt signa in
sole ⁊ luna. et stellis ꝛc. Scire
debetis filij charissimi. qz sicut
mira et stupēda plura christi aduētū ī car-
nem q̄ venit nos saluatur⁹ ab initio mūdi
p̄cesserūt signa. sic vltimū aduētū ipsi⁹ q̄
veniet nos iudicaturus p̄cedent ⁊ mira et
mirabilia signa. ergo dicit: **E**ruñt signa in
sole ⁊ luna. **U**n̄ ī p̄nti sermōe tria sūt di-
cēda. **P**rimo q̄ sūt signa q̄ erunt ī sole et
luna. **S**ecūdo ponēde sunt aliquę q̄stiones
Tertio exēplū. **P**rimo q̄ q̄rit q̄ sint signa

illa q̄erūt ī sole ⁊ luna ⁊ stellis. R̄ndet vt
habet̄ **Job**el. iij. Sol p̄uertet ī tenebras
⁊ luna ī sanguinē. ante q̄ veniat dies dñi
magn⁹ ⁊ horribilis. **Uñ** etiā **Apoc.** vi. dī
Sol fact⁹ ē niger q̄li face⁹ cālicin⁹. et luna
facta ē sicut sanguis. ⁊ stelle cadēt sup ter-
ram. i. fulgura ignea dabunt ī terrorem
hoīuz ad iudiciū citatoz. **Aug.** Lam se-
na erūt iudicia dei. q̄ etiā sol ipsū inspice-
re nō audebit. **Vñ** etiā **Matth.** xxiiij.
Erit tunc tribulatio q̄lis nūq̄ fuit ab ini-
tio mūdi vsq̄ mō. nec postea fiet. **Vñ** etiā
Dan. xij. Veniet tale t̄ps q̄le non fuit ab
eo ex q̄ gētes ceperūt esse vsq̄ ad t̄ps illud
Itē sciēdū q̄ beat⁹ **Micro.** i. annalib⁹ in-
deoz inuenit signa. xv. p̄cedētia extremuz
iudiciū. **S**⁹ vtz p̄tinne futura sint an īter-
polatim. nō expressit. **Prīmū** signū est
q̄ mare se eriget. xl. cubitis sup altitudines
mōtiū. aquis stātib⁹ ⁊ in nullaz p̄te decli-
nātib⁹ tanq̄ mur⁹. vt verificetur illud p̄s
Virabiles elatiōes maris. ⁊ h̄ p̄tinget ī
p̄gnā ⁊ terrore supboz. **Cor** superbi ē q̄li
mare feruēs qd̄ non q̄scit. discordia nāq̄
ex supbia orit̄. **Proū.** xij. **Inter** supbos
sp̄ iurgia sūt. qz supbus vult altior esse. qz
modicū qd̄ factū sibi reputat magnū. ⁊ re-
putat se iniuste pati. ⁊ reputat se dignum
multo honore. igit̄ sp̄ feruet ⁊ nunq̄ faci-
atur honore. **Vñ** dī ī decre. **Elat⁹** ī su-
perbiā ī iudiciū cadet diaboli. lxxiiij. dis.
Qm̄. **S**⁹ īter hūiles ē sp̄ pax. qz humilis
reputat se vilē ⁊ subijcit se alijs. **Uñ** dī ī
decre. **Seru⁹** dei non q̄rit quō alijs appa-
reat maior. s̄ quō om̄ib⁹ inferior videatur
dis. xl. **Quicūq̄.** **Scdū** signū ē q̄ scda
die tm̄ ī abyssum demerget̄ ipsū mare. vt
vix videri possit. **Uñ** **Raū.** p̄. **In**crepans
mare ⁊ ericcātū ē. **In** signū q̄ supbi ⁊ vo-
luptuosi q̄ se exaltauerunt. ⁊ p̄ dignitati-
bus ⁊ honore mūdano ⁊ potestatibus la-
borauerunt. ⁊ subditos suos ⁊ pauperes
supplantauerūt tunc hūiliant̄ ⁊ deprimūt
Lud. xiiij. **Omnis** qui se exaltat humili-
bit̄. **Vñ** **Proū.** xxix. **Supbū** seq̄t humi-
tas. **Tertium** signum ē q̄ omnes bestie
⁊ beluē marine p̄gregabuntur super pela-
gus. ⁊ dabunt mugitus vsq̄ ad celum. et

eorum mugit? solus deus intelligit. **Un** Job
xij. Loquere terre et annuntiabit tibi. et enar-
rabunt pisces maris. et in terrore illorum qui
in choreis. in citharis. et fistulis. et alijs mu-
sicalibus instrumentis nimis delectati sunt et
plus quam in deo. quia tunc clamor et risus illorum
in fletum convertetur. **Lud.** vi. **Ve** vobis qui nunc
ridetis quia lugebitis. **O** quam securi tunc erunt. qui
nunc quam illicite habere gaudent. **S**icut presentis secu-
lo cum christo tristes fuerunt. et sicut christus
flevit. sic et ipsi salubriter fleverunt. **Lud.** vi
Beati qui nunc fletis. **Un** etiam **Breg**?
Pontia gaudia sequuntur perpetua lamenta.
Quartus signum quod mare et omnes aque
ardebunt. et habent opprobrium luxuriosorum et ad-
ulterorum. qui hic in delectationibus carnalibus
natauerunt. et libidini sue contra deum satisse-
cerunt. quam tales in futuro ardebunt in igne
et sulphure. **Apoc.** xxi. **Erit** pars eorum in igne
et sulphure. **Na** per qualibet vice sicut hic in
luxuria delectati sunt. in futuro specialem
eternam penam habebunt. **Apoc.** xvij. **Quatuor**
in delictis fuit. tunc date illi luctum et tormen-
tum. **Quintus** signum est quod ligna silvarum et
olera herbarum. et omnes arbores dabunt su-
dorem sanguineum. sic **Sibylla** predictit. ut ha-
beret **Job.** iij. In diebus illis dabo pidi-
gia in celo et in terra sanguinem et vaporem
fumi. **Et** hoc continget in terrore homicidarum.
qui ex vindicta occiderunt et vulneraverunt
proximum. **Na** hoc est unum de quattuor pecca-
tis clamantibus in celum. scilicet fundere sanguinem
innocentem. **Un** **Gen.** iij. **Vox** sanguinis
fratris tui **Abel** clamat ad me de terra.
Sextus signum est. quod omnia volatilia celi
congregabuntur in locum unum ad invicem
fientes et ululantes. non gustantes cibum
neque bibentes. **Et** hoc continget in terro-
rem gulosorum et ebriosorum qui hic semper
in facietate et ebrietate vixerunt. quia tales
in futuro cibentur fame et morte. **ps.** **Mors**
depascet eos. **De** potu dicit **ps.** **Ignis sul-**
phuris spiritus percellat per calicem eorum. **Ibi**
enim damnati guttam aque habere non possunt
ut patet in epulone. qui guttam aque petiit.
nec tamen obtinuit. **Septimus** signum est. quod
tunc ruent omnia edificia. **Matth.** xxij. **Non**
relinquet lapis super lapidem qui non destru-

atur. **Et** hoc continget in terrorem illorum
qui hic plus solliciti fuerunt in edificiis terre-
nis. et plus dilexerunt pulchra edificia quam ut
in celo prepararet sibi mansiones delectabi-
les. **Job.** xij. In domo patris mei man-
siones multe sunt. **Q**uam plures sunt tales
qui plus ornant domos in quibus corpus mo-
rari debet. quam animam in qua deus habita-
re debet. **Unde** **Esa.** propheta. **Ve** qui con-
iungitis domum ad domum. et agrum agro
copulatis usque etc. **Dives** homo cum vide-
ret pulchram domum suam. cogitare deberet.
Si ita pulchram habitationem preparassem
anime mee in celo. et cum tanta sollicitudine et
labore et expensis sicut corpori meo in hoc
seculo preparavi. quam fortassis corpus meum
breve tempus inhabitat. **Octavum** signum
est quod ignea fulmina surgent ab occasu so-
lis contra faciem firmamenti. usque ad or-
tum solis occurrentia. **In** signum quod ira-
cundum deus se ostendet iracundis ho-
minibus. qui hic proximos tribulaverunt
maledicendo et verberando. **Na** fulgu-
ra et tonitrua sunt terribilia. ergo per ea
significatur ira dei contra malos et iracun-
dos. **Matth.** v. **Omnis** qui irascitur fratri
suo. reus erit iudicio. **Quo** et tunc non re-
erit. qui alios turbavit et sciens ad iracundiam
provocavit. **S**ed mansuetis ostendet se christus
mitis et benignus. **Matth.** v. **Beati** mites
etc. **Et** **ps.** **Mansueti** hereditabunt terram
etc. **Nonum** signum. quod petre ad invicem
se collident et quattuor partes scinduntur. et
unaqueque pars ut dicitur. collidet alteram. nesci-
etque homo sonum illi. **S**icut tamen deus. sicut factus
est in passione christi ut habetur. **Matth.**
xxvij. **Petre** scisse sunt. **Et** hoc continget in ter-
rorem obstinatorum qui sunt duriores lapidi-
bus quos nec infernus. nec iudicium extremum
nec gaudia celi. nec passio christi possunt emol-
lire. cum tamen petre in passione christi scisse sint
sed ipsi non possunt scindi ad penitentiam.
Decimus signum. est generalis motus terre
quod adeo erit magnus ut dicitur. quod nullus homo
nullumque animal stare poterit. sed ad terram
prosterneatur. **Apoc.** xvi. **Et** factus est terre
motus magnus. qualis non fuit ex quo ho-
mines esse ceperunt. **Et** hoc in signum quod

Sermo

terra amodo non vult portare peccatores
nec abscondere. s. oportet vt appareant corā
summo iudice. **Un Greg.** O q̄ angustie
erūt tūc vie reproborū. cū supi viderūt. in-
dicē tremebūdū. inferi chaos horrendū.
a dextris peccata accusantia. a sinistris in-
finita demonia eos ad inferna trabentia.
int' p̄ciētia accusans. foris mūdus ardēs
miser pctō: sic dephēl' q̄ fugiet. latere enī
impossibile. apparere itolerabile. tūc dicēt
illud **Apod. vi.** Montes cadite sup nos ⁊
abscondite nos a facie sedēt sup thronū et
ab ira agni zc. **Undecimū** signū est q̄
oēs mōtes ⁊ colles in puluerē redigent' et
oīs terra equabit'. **Un Esa. xl.** Dis val-
lis implebit'. ⁊ oīs mons ⁊ collis hūiliabit'
Et s. cōtinget i terrore nobiliū. q̄ seip̄os i
p̄senti extulerūt. ⁊ alios simplices hoīes
sp̄auerūt. q̄ tūc cognoscēt q̄ oēs erimus
similes. ⁊ de' vnūquēq̄ indifferēt fm me-
rita sua iudicabit. **Matth. xvi.** Fili' hoīs
reddet vnūquēq̄ fm opa sua. **Et** s. sine ac-
ceptione personaz. **Quā** dñm iudicabit si-
cut seruū. dñam sicut ancillā. regē sicut ru-
sticū. **Un p̄s.** Cū accepero tps ego iustici-
as iudicabo. **Itē** in eodem p̄s. De' iudex
hūc humiliat ⁊ hūc exaltat. **Duodeci-
mū** signū ē q̄ etiā hoīes p̄ tunc viuentes
exibūt d' canernis i q̄b' latitabāt. **Et** ibūt
velut amētes. nec mutuo sibi loq̄ poterūt.
Et s. p̄tinget i signū q̄ null' excusare se po-
terit i extremo iudicio. nec aliq̄s sanctorū
p̄ quocunq̄ peccatore intercedet. **Deci-
mū tertium** signū est. q̄ oīa sepulcra
ab ortu solis vq̄ ad occasū apiēt. et ossa
mortuorum stabūt sup sepulcra sua. **Un
Ezech. xxxvij.** Ecce ego apiam tumulos
v̄ros. **Et** s. p̄tinget i signū. q̄ oīa occul-
ta ⁊ pctōres occulte peccantes manifesta-
būt ⁊ p̄fūdēt. **Un** christ' dicit i euāgelio
Nihil opertū qd nō reuelat. nec abscondi-
tū qd nō sciat. **Decimū quartū** signū
ē. q̄ stelle cadēt d' celo **Matth. xxij.** Stel-
le cadēt d' celo. ⁊ virtutes celoz mouebūt.
Quā oīa sidera errantia ⁊ stationaria spar-
gent ex se igneas comas. **In** eodem die. vt
dī. oīa aīalia veniēt ad campū mugientia
⁊ nō gustātia cibū nec bibētia. **Sciendū**

q̄ stelle cadēt. s. p̄tinget i terrore illoz q̄
a fide ceciderūt. ul' q̄s p̄speritas vel aduer-
sitas a deo retraxit. **Decimū quintū**
signū ē q̄ hoīes viuentes p̄ tūc oēs mori-
ent' et cū mortuis resurgēt q̄ longe aī fue-
runt mortui. **Nota** q̄ celum ⁊ terra nō re-
nouabūt nec purificabūt p̄ ignē. nisi post
ablationem maloz hoīuz post iudiciū.
Querit s. vtz oīa corpa redigēt in cine-
res. ⁊ videt q̄ non. **Quia** aliqui moriunt'
q̄ immediate aī iudiciū et aī resurrectionē
mortuoz vixerūt. s. corpa hoīs non incine-
rat' nisi p̄ magnū tps post mortēz homis.
ergo saltem talia corpora nō incinerantur
post mortē ipsorū. **Rūdet** **Holgot** super
li. **Sap.** ⁊ dicit. q̄ tales resoluēt' per ignē
q̄ cremabit mūdū ante diē iudiciū. ⁊ sic
soluēt' cito. ⁊ cito separabūt'ur. **Ad** hoc
idem rūdet **Haymo**. q̄ omnes hoīes qui
sunt nati i peccato originali tenet hēc sē-
tentia. **Gen. iij.** Puluis es. ⁊ in puluerem
reuertēris. **Itē** sciendū vtz illi dies cō-
tinui sint vel interpolati. **Hiero.** nō expri-
mit. **Et** etiā q̄ talia signa fiēt apocriphū
est. **Quedāz** tamen ex eis vel etiam quasi
oīa vt patuit ex scripturis sacris p̄ban-
tur. **Et** s. q̄stū ad primā partē hui' ser-
monis. **Sed** quātū ad scdā partē. tūc
ponendē sunt aliq̄e q̄stiones. **Et** primo
q̄rit' vtz christ' i iudicio in forma huma-
nitatis gloriosa apparebit. **Rūdet** **beat'**
Tho. de aq̄no sup. iij. li. sen. dis. xl vij. q̄
sic. **Quā** christ' i forma humanitatē videri
potest. ⁊ videbitur ab oīibus tam bonis
q̄ malis. **Tū** sciendū q̄ nō equalit' vide-
bitur a bonis ⁊ a malis. **Un Greg.** super
Ezech. **Redemptor** humani generis cum
iudex apparuerit. et speciosus iustis et ter-
ribilis erit iniustis. **Quē** enim mansuetū
aspiciēt electi. hūc eundē panēdum atq̄
terribilem respiciēt reprobi. **Item** scdo
q̄ritur vtz culpe oīum hominum mani-
festabunt' i iudicio oīibus hoīb'us. **Di-
cendū** q̄ de ista materia pulcre scripsit be-
atus **Tho.** sup. iij. sen. ⁊ **Richar.** de san-
cto victore dicētes: **Oportet** q̄ in vltimo
et cōmuni iudicio diuina iusticia oīib'
euidēter appareat. sentētia aut' p̄demnās

vel pmiāns iusta esse nō pōt. nisi fm merita vel demerita proferatur. Et ideo sicut optet q̄ iudex et assessores iudicis merita vel demerita cognoscāt. ad h̄ q̄ sentētiāz pferāt. ita oportet ad h̄ q̄ iusta extremi iudicij sentētia appareat. ut omibz sentētiāz cognoscētibus merita vel demerita innotescāt. ut sic cuilibet nota erit sua pmiatio et sua dānatio. ita oībus alijs innotescet. Et ideo oportet q̄ sicut deus cuilibet sua merita vel demerita reducet ad memoriā. ita etiā aliene cognitioni subiaceāt. et h̄ est probabilior et opinio cōmunior. q̄uis magister sentētiāz p̄trariū dicat. s. q̄ peccata p penitētiā deleta in iudicio alijs nō patebunt. q̄ fm beatū **Lho.** intelligendū est. q̄ peccata iustoz nō veniēt ad noticiā alioz ut peccata. s. ut dimissa sunt. Sic enī cōsiderationi cuiuslibet occurrēt. et ex his nō sequit̄ iustis p̄na. s. gl̄ia. Dicunt enī peccata cōmissa regi. inquātū de ea nō videt ad puniēdum. Sicut dicit glo. sup illud qd̄ dī in ps̄. Beati quoz remisse sūt iniquitates. et quoz tecta sunt peccata. Ex h̄dictis pcludi pōt. q̄ corā iusto iudice et omibz angelis et hominibz manifesta erūt cuiuslibet hominis merita et demerita ex q̄bus iusta sententia ab ipso iudice pferri potest quia ut ait ps̄. Unicusq̄ reddet fm opa sua. Et hoc fit q̄ dñs de iust' iudex dicet his q̄ a dextris ei⁹ erunt. Venite benedicti. possidete regnum vobis paratū ab origine mūdi. Esurini et dedistis mihi māducare et c. Quod vni ex minimis meis fecistis. mihi fecistis. Et his q̄ a sinistris ei⁹ erunt cum suis peccatis omnibus hominibus manifestis in valle iosaphat dicēs pferens contra eos iustāz sententiā q̄ quasi gladius bis acutus erit de ore ei⁹. ut habetur Apod. p̄. Et vere bis acut⁹. q̄ interemit corpus et aīam. diuidens totū hoīem a vita eterna. sententiās eum ad gehēnaz ignis. dicēs **Matth. xxv.** Ite maledicti in ignē eternum. qui parati estis diabolo et angelis. id est. hominibz eum ad malū et in malo imitantibz. Esurini. et nō dedistis mihi manducare et c. Vñ **Aug⁹.** de verbis dñi. Si in ignē eternū mittit̄ q̄ non dedit

rem p̄p̄iā. vbi putas mittēdus erit q̄ iusta sit alienā. Si cuq̄ diabolo ardere debet q̄ nudū non vestiuit. vbi putas arsurus erit q̄ vestitum spoliavit. **Tertio** q̄rit̄ utrū ignis p̄cedet aduentūz iudicis. R̄ndet beatus **Lho.** iij. dis. xlvi. Sic. Et sic ascendet iste ignis sicut ascēderūt aque diluuii xl. cubitos sup omnem terram. ps̄. Ignis ante ipsuz p̄cedet. Et idē ignis fm sanctū **Lho.** cremabit corpa eozū ante iudiciū q̄ tūc viui repient sine sint boni sine sint mali. Sed malis infliget p̄naz sensus. Bonis aut̄ in q̄bus nil inueniet purgandum. nō infliget aliquē dolorem. sicut nec ignis camini inflixit aliquē d̄ tribz puerj. **Pañ.** iij. Bonis aut̄ in q̄bz purgandū aliqd̄ inueniet infliget dolore. fm magis et minus. sicut plus vel min⁹ purgandum habebāt. agente sic diuina iusticia. cito autē poterit purgari quicqd̄ purgandū erit. q̄ recuperabit īntēsiōne qd̄ amittit in duratione. Et idē beat⁹ **Lho.** dicit q̄ ignis ille post iudiciū inuoluet reprobos. et q̄tū ad calidū vstinū. et quātū ad illud quod erat grossū ī eo ad infernū descendet ad p̄naz dānatoz. Qd̄ vero in eo est subtile et lucidū remanebit supius ad gl̄iaz electozū. Et idē dicit. Nō enī cōplebit̄ mūdi renouatio nisi expulso peccatore extra mūduz ī infernū. Sic igit̄ patz q̄ ignis ille aduentū iudicis p̄cedet p̄comitabit̄ et sequetur. **Item** quarto q̄rit̄ utrū elementa renouabunt̄ p receptionē alicui⁹ claritatis. R̄ndet **Lho.** iij. dis. xlvi. sic. Terra enī ut dī erit in sup̄ficie exteriori puia. i. p̄spicua sicut vitrum. aqua sicut crystallū. aer sicut celū. ignis ut luminaria celi. **Item** queritur utrū aīalia bruta plante et corpa mixta remanebūt in illa innotatiōe. R̄spondet fm sanctū **Lho.** q̄ nō. Nā bruta aīalia et plāte et corpa mixta corruptū fm totū. i. ex pte materie que formā amittit. et ex pte forme que actu nō manet. Nā hoīes vlt̄ius nō indigēt aīalibus et plātis. sicut iam veltūtur et iuuant̄ per illa. Et hoc q̄tū ad scōam p̄tē istī⁹ sermōis. **Quantūz** ad tertiā p̄tē istius sermōis ē notādū. q̄ quilibet detet formidat:

Sermo

vindictā iudicij diuini. Legit in li. de apibus. Erat mōasteriū sancti Jacobi apud leodiū. vñ ibidē qdā adolescēs p̄sobrin⁹ p̄positi maioris ecclie cā denotionis religionē itrauit. qd ut audiuī p̄posit⁹ indigne tulit. mādauit p̄ clericos p̄sobrinum exire. **Renuit ille.** Tunc p̄posit⁹ forti manu collecta multitudine satellitū itrauit violentē cōnobīū. rapuit iuuenē et nudatū sancto habitu induit cū habitu seculari. **Abbas** ḡ monasterij collectis maiorib⁹ ciuitatis ep̄o cōquerit. et totū dēz ptantis iniurijs iterpellauit. hunc cū indignāter vix audire vellet ep̄s. et abbatē pot⁹ impeteret duris verbis flexis genub⁹ abbas euz moderamine verboz dixit: Iudicez p̄tra te o p̄posite in terra habere non possum. s̄ p̄tra te deū summū iudicem interpellō. vt infra .xl. dies. vterqz nostrz cōpareat corā illo sentētiā iudicis p̄ meritis accepturus. **Ad h̄ p̄positus** cachinans cum suis irrisit hoīem atqz sprenit et repulit exprobratum. **Quid plura?** Quadragesima aut die circa nonā mortu⁹ est p̄dictus abbas. Et cū p̄ illo solēniter pulsarent. sedens i balneo p̄positus q̄siuit a circūstantib⁹ qd h̄ esset. mox qdā ingrediēs et req̄situs d̄ sonitu campanaz: **R̄ndit abbatē** sancti Jacobi iam defunctū. et p̄ eo pulsationē fieri tam solennē. **Ilico** recordat⁹ p̄positus qdā gelimā diem esse qua se citatū corā summo iudice audierat ab abbate. cōtristat⁹ aīo dixit suis: **Cito** videte quid ego faciā. moritur⁹ sum. cōparere me optet hodie aspectibus iudicis sine mora. cū post h̄ balneū egredi festinaret i astatiū manus euz diro eiulatu et vocib⁹ expirauit. Ibi p̄culdubio cōpulsus respondere. vbi causaz strepit⁹ cessant. iurisperitoz aduocatio conticescit vbi nec p̄ces nec p̄cium liberabūt. vbi nec interlocutoria iudicis sentētiā ptelabunt.

tercia
Dominica quarta. Sermo. vii
de aduentu spūali.

Es qui vē
turus es an aliū expectamus?
Matth. xi. **Philosoph⁹** di-

cit in li. physicozū. q̄ forma non introdu-
citur. nisi materia prius disposita sit. sicut
ptz de puero cui i vtero m̄ris aīa nō infū-
dit. nisi ante materia ad modūz corpis sit
disposita. **Sic** grā nō datur homini. nisi
disponat se ad grāz recipiendas. **Modo**
qz per verbū dei disponit hō ad spūalem
aduentū grē p̄cipiendū. tūc rogem⁹ matrē
grē zc. **Tu es q̄ ventur⁹ es zc.** **Notan-**
dum q̄ de⁹ venit in p̄terito. venit i p̄nti.
veniet i futuro. **Scd⁹** p̄teritū tps venit p̄
carnis assumptionē. s̄m p̄ns tps venit in
nos per grē infusionē. s̄m futur⁹ tps ve-
niet in die iudicij iudicare viuos et mortu-
os. **De primo aduentu** actū est i prima do-
minica aduentus. **De scdo aduentu.** s̄ ad
iudiciū actū ē in scda dñica. **Sz** i hodiernā
dñica agit de aduentu christi in nos per
grē infusionē. **Vñ** i hodierna collecta in
missa petimus. vt mentis nostrę tenebras
grā sue visitatiōis illustret. **Et euangelij**
hodiernū dicit de sancto **Johāne bapti-**
sta q̄ interpretat⁹ grā. siue in quo ē grā. **Uñ**
in p̄senti sermōe tria sunt dicēda. **Primo**
quō ille aduēt⁹ spūalis p̄cellit duos alios
aduentus. **Scdo** q̄re ille spūalis aduent⁹
ē desiderāndus. **Tertio** d̄ duritia vēstium
p̄cludendo cū vno exēplo. **Quantūz**
ad primū sciendū. q̄ ille aduētus christi in
mentē p̄cellit alios duos aduētus. s̄i car-
nem et ad iudiciū. **Primo** qz cum aduen-
tus in carnem sit solius filij in carne mor-
tali apparētis. et aduētus ad iudiciū sit
etia⁹ tm̄ filij in carne glorioza apparentis.
Aduētus aut i mentē hoīs est totius trini-
tatis. **Joh. xiiij.** **Ad eū** veniem⁹ et māsionē
apud eū faciemus. **Scdo** qz cū aduentus
in carne. et aduentus ad iudiciū cōmunes
sūt bonis et malis. **Nam** boni viderūt euz
in mundo existentē. s̄lfr et mali. sicut phari-
sei. pilatus et herodes viderunt christum i
carne. **S̄lfr** i iudicio extremo tam boni q̄
mali videbunt christū venientem in nube
Sed aduēt⁹ spūalis i mētē est tm̄ bonoz.
q̄ p̄parāt se. nō enī habitabit i corpe s̄bdi-
to peccat⁹. **Vñ** **Haymo** sup **Joh.** **Dñm**
deuz tuū susceper⁹ in habitaculū cordis
tui. emunda p̄sciaz tuā ab opib⁹ mortuis

z supfluis z imundis cogitatiōibz. qz mun-
 dus inhabitator mundam querit domū.
Uñ etiā **Berni.** sup canq. **Gratia** balsa-
 mū purissimū est. z ideo purū z solidū vas
 requirit. **Tertio** q illi duo aduent? s. in
 carne z ad iudiciū sunt ad nos. sed ille spi-
 ritualis aduent? est in nos. In pmo adue-
 tu saluator ad nos venit ad celū reditur?
 In mentē ho venit in nobis māsur? nisi
 cum imūdia operū nostroz qsi ppijs ma-
 nibus eū expellam?. **Uñ** vocat emanuel
 qd interpretat nobiscū deus. **Uñ** **Job. xiiij.**
Vos cognoscet eū qz apud vos manebit
 z in vobis erit. **Seneca.** Prope est de? te-
 cum est. inte est. **Uñ** magna securitas est
 hōi deū hīe i se. nam magnū thesaurū hz
 qui deū habet. et qui deū habet in se ve-
 risimile ē q nō sit sine psolatiōe. **Apoc. iij.**
Si qd audierit vocē meā. z aperuit in ia-
 nuam intrabo ad eū z cenabo cū illo z ipse
 mecum. **Berni.** Cibus aīe ē grā dei. dulcissi-
 mus sane. z oēs hīs in se suauitatē z dele-
 ctamētū saporis. **Uñ** etiā **Basili?** O dul-
 cedo melliflua. dulcedo mirāda. qz dulcis
 es i meditatiōe. s. dulcior i oīone. dulcissi-
 ma i pēplatiōe. s. sup dulcissima i bītudi-
 ne. **Et** s qm ad pīmā partē illius sermōis
R **Sed** qm ad secūdā sciendum est
 q sunt sex fm **Berni.** lugdu. que si cogitant
 valent ad h vt ille q p pētū mortale dese-
 ruit deū. eius spūalem aduentū desideret.
Primū est q recogitet. s. quē reliquit. s.
 pēm suū celestē. **Deut. xxxij.** Deū qui te
 genuit dereliquisti. **Naturalis** est amor fi-
 lij ad patrē. naturalis dolor de eius offen-
 sa. sed maior debet esse de offensa pīs cele-
 stis. **Aug?** Amāduus est generator. s. ppo-
 nendus est creator. **Insuper** dñm suū ne-
 ganit. qd est magnū opprobriū coraz deo
 z etiā coram hōibz negare ppiū dñz. **In-**
super vel postremo dereliquit liberatōrē su-
 um. d quo multū dolere debet qui recessis-
 se se videt ab eo q morte ppiā eū a morte
 etna liberauit. **Ecd. xxix.** Ingratus sensu
 dereliquit liberantē se. **Refert** enī leonem
 quem quidam miles a serpēte liberauit ad
 hēssē inseparabilē vsqz ad mortē liberato-
 ri suo. **Contrario** multi relicto dño suo

adherent serpenti infernali. qui nihil ha-
 bet dare nisi q sicut ipse possidet eternam
 damnationē. **Judith. iij.** Erui vos de ma-
 nu eoz. z tñ vos dereliquistis me. **Hiere.**
xxij. Dñe oēs q te derelinquūt confundē-
 tur. **Secūdo** cogitare debet causas qre
 dereliquit deū. **Hiere. ij.** Quid inuenerūt
 in me patres vñ iniquitatē. qz elongauerūt
 a me. z ābulauerūt post vanitatē zc. **An-**
te **Holgot** sup. li. **Cap. diē.** Si bñficia
 chūsti cogitem? z nām malignitatē pon-
 deremus. non ē dubiū si vsum rōnis habe-
 mus qn occasionē pēnitētē sentiem?. **Uñ**
 poetē scribūt. q arpia auis est habēs faciē
 hōis sed ē auis multū crudelis. intantū q
 interdū fame stimulantē hōiem inuadit et
 occidit. **Sitiēs** aut ex tūc cū ad aquā vo-
 lat vt bibat. vbi faciē suā intus. z se sibi
 similē nup occidisse recolens. tñ dolorem
 patit. q inde qnqz morit. **Quid** ergo nos
 ratione vigētes faciem?. qñ deū nām z fra-
 trem nām qstuz nra interfuit nos occidisse
 cognoscim?. **Hoc** aut videm? expisse cum
 verbū dei audim?. vel scripta sanctorū le-
 gimus deuote. **Et** qñqz nō pēnitēt d pec-
 catis z desiderat aduentū grēista recog-
 tans. nō est pfectus christian? nec euange-
 lio dei credit. **Et** ideo signanter dī **Mar-**
p. **Pēnitēmini** z credite euangelio. **Ter-**
tium est q cogitet quid cū eo reliquerit.
 qz oē bonū. **Aug?** Tale bonū deus est. vt
 nemī eū deserēt bñ sit. **Quid** enī erit bo-
 nū peccanti. ex quo ipse sibi malus est seip-
 sum occidēdo. **Cap. xvi.** Homo per ma-
 liciam animū suū occidit. **Seneca.** Nihil
 est hōi bonū sine se bono. **Vnde** **Holgot.**
Merto dolere deberem? pro grā quā ami-
 simus. efficiamur enī per culpam d filijs dei
 filij diaboli. de familiaribz dei hostes z pdi-
 tores emuli chūsti. z de regni celestis here-
 tibus. erimus exiles z pscripti. **Vnde** le-
 gitur in. li. de natu. rerū. q quedam auis
 est que vocat auis paradisi. que ppter insignē
 pulcritudinē sic vocat. **Est** enī tantē pul-
 critudinis q nullus color sibi deesse credit
 vox enī eius est ita dulcis z pia q pōt de-
 uotionē z gaudiū excitare. **Hec** auis si ca-
 pta fuerit z illa qata irremediabilē gemit

Bermo

et plangit nec vnq̃ plangere desinit donec reddita fuerit librati. **Moralit̃** ista auis ē aīa fidelis. hec q̃n est in gr̃a ē auis pulcherrima. q̃ i ea relucet imago sancte trinitat̃ naturalit̃ ei im̃p̃sa h̃ns oēs colores. i. virtutes. **Vñ Hiero.** in epla. **Oēs** virtutes sibi coherent vt qui vna caruerit oībus careat. et q̃ vnā habet oēs habet. **Ista** capit laqueo demonis q̃n peccat. qd ergo restat ei facere. nisi plangere et incessant̃ penitere donec p̃ gr̃am recōciliatiōis in statū p̃stinū reducat̃. et de cornu diaboli fiat denuo auis paradisi. **Sic** planxit et genuit sanctus latro iuxta ch̃istū suspēsus donec a fonte gratie obtinuit. et audiuit illud **Lud. xxiij.** Amen dico tibi hodie mecū eris in paradiso. **Et** ideo oīb̃ p̃cōtib̃ dī a ch̃isto (vt habetur **Matth. iij.**) p̃cōtētiā agite appropinquabit enī regnum celorū. **Quartū** vt cogitet cui adhaerit **Joh. vi.** dixit Petrus dño: Dñe ad quem ibimus? **Greg.** Stultū est seruire diabolo offenso. q̃ nullo placat̃ obsequio. **Bern.** in p̃sona dñi. Quid cause ē q̃ inimico meo vestroq̃ potius seruire vultis q̃ mibi. **Stulticia** enī maxima est. ab illo recedere. q̃ dat regnum celorū et eterna gaudia. et imensas diuitias p̃ seruitio trāsitorio. et seruire illi qui nihil habet dare nisi eternā mortē. eternū ignem eternam p̃nam. **Sed** heu plures seruitores habet diabolus in mūdo isto. q̃ ch̃ristus. **Ram** oēs supbi. luxuriosi. iracundi. auari. mēdaces. et piuri sunt i seruitio diaboli. **Sz** hūiles casti abstinentes et pacifici. veraces mites et obediētes sunt in seruitio dei. sed heu plures sunt mali q̃ boni. **Vñ i. Joh. v.** Totus mūdos in maligno positus est. **Vñ etiā Aristo. v. topicoz.** Domines vt plurimū sunt mali. in pauciorib̃ boni sunt boni. **Quintū** est vt cogitet q̃ nisi adueniat deus non recedet diabolus. **P̃s.** Ad nihilū redact̃ est in cōspectu ei⁹ malignus. **Nō** simul habitāt deus et diabolus. sicut nec lux et tenebrę. nā q̃cito lux solis intrat tamcito tenebrę fugant̃. **Sic** est de deo et diabolo. **ij. Cor. vi.** Quę conuentio ch̃risti ad belial? **Sextum** est vt cogitet homo q̃ non pōt venire ad gloriā

dei. nec ad ipsum deū in futuro. nisi deus ad hoīez veniat i p̃nti p̃ gr̃az. **Aug.** Nul lus possidet deū in futuro nisi q̃ hic possideatur a deo. **Aug.** Desiderare auxiliū gr̃e q̃ soli homines liberant̃ a malo. sine q̃ nullum p̃sūs sine cogitādo sine agēdo faciūt bonū. q̃ nullus sine gr̃a saluatur s̃ incitare nos debet. vt desiderem⁹ aduentū ch̃risti i nos. quia p̃ nos et p̃ naturalia nō possum⁹ ascendere. ergo merito gr̃am dei toto corde debem⁹ desiderare. **Vñ Aug.** in li. de natura et gr̃a ch̃risti. **Sia** sine q̃ nec infantes nec etate gr̃ades salui fieri possūt. **Sz** **Prum** ad tertiū sciēdū circa h̃. q̃ ch̃rist⁹ in hodierno euāgelio cōmēdat **Johannē** baptistā de asperitate vestīū dicēs: quid existis in desertū videre hoīem mollib̃ vestitū? quasi diceret. vestis **Johānis** ē d̃ p̃lis cameloz. **Ubi** notādū. q̃ vestis aspera confert hoī q̃nq̃ bona. **Primo** vitia carnis domat. **P̃s.** Ego aut̃ cū mibi molesti essent. f. demones p̃ infestationem carnis inducbar cilitio. **Exemplū** de **Judith** vidua quę portauit die noctuq̃ cilitiū ad domandū corp⁹ suū. **Sed** mollis vestis administrat fomitem carnis. **Bern.** Molliā indumēta mollicie aīę inducunt. **Vñ etiā Cyprian.** Serico et purpura induti ch̃istū induere nō possunt. **Vñ etiā Greg.** in quadā omel. Quid ē hō p̃cioso ornatus. nisi sepulcrū foris dealbatū. int⁹ aut̃ plenū spurcitia. **Secūdo** vestis aspera hoīem ab imminēte tribulatione liberat. **Hoc** patet in ninuiū quibus dñs p̃ **Jonā** p̃phetam minatus est dicens: Post quadraginta dies ninive subuertet̃. **Audit** his verbis rex et oīs p̃pls induerūt se saccis et sparserūt cineres sup̃ capita eorū et ieiunauerūt et deum inuocauerūt. et auersus ē furor dei ab eis. et misertus est eorū. **Sic** eōuerso vestis mollis et p̃ciosa irā dei et plagā puocat. **Vñ** legit̃ in gest̃ rhomanorū. q̃ ille q̃ primit⁹ int̃ eos vestē purpureā induit. a fulgure percussus est. et sic interiit. **Tertio** vestis aspera facit oīonē exaudiri. vñ de olim antiqui inducunt se saccis cum a deo aliqd̃ impetrare vouerūt. **P̃s.** Respexit in oīonē hūiliū zc. **Ecd. xxxv.** Dio

humiliant se nubes penetrat. et donec appropinquat ad dominum non consolabitur. et non discedet donec altissimum aspiciat. Et e converso vestis mollis et preciosa impedit orationem. Nam superbus habitus non impetrat a deo quod petit. **Uñ Jacobus.** Superbis resistit deus. **Uñ Hieronymus in epistola.** Quia fiducia erigis ad celum vultum quem cognitor non agnoscit. **Quarto** vestis aspera literat hominem a veste calamitatis qua damnati vestiuntur. **ps.** Induant sicut diploide confusione sua. **Ras** damnati confunduntur in corpore et anima. **Uñ dicit dominus per prophetam.** Gloriam eorum in ignominiam commutabo. Sic e converso pompositas et varietas vestium varietate penarum inducit. quod quot tunicas. quot pallia. quot colores. quot scissuras superbus ex superbia induit. tot penas per his in futuro habebit. **¶ Quinto** aspera vestis impetrat homini stolum glorie claritatis eterne. **Apoc. vi.** Datus sunt illis singule stole albe. **Ras** vestis glorie precellit claritatem solis. **Matth. xiiij.** Fulgebunt insti tanquam sol. De hac claritate loquitur Anselmus. In illa vita pulcritudo iustorum solis pulcritudini. quod septupliciter quod est modo fit splendidior. adquebitur. nam si celum apiret. totus mundus ille unius corporis claritatem gloriosi sustinere non posset. Corpus enim illud quod cilicio induit. et sacco tegit septupliciter clarior erit quam sol iam est. sicut iam patuit per auctoritatem Anselmi. Et super hoc anima hominis implebit ineffabili claritate. **Uñ Bernardus.** Putas qualis tunc erit splendor anima. quando solis habebit splendorem lux corporum. Ex hoc elicitur quod quilibet debet corpus suum castigare cum abstinentia esce et potus. in quantum valitudo permittit. et domare carnes suam cum cilicio vel alio aspero indumento ut ad talem claritatem pervenire valeat. **Uñ Hieronymus in epistola.** Nullus labor durus. nullum tempus longum videri debet quo gloria eterne claritatis acquiritur. **Uñ etiam Chrysostomus.** de recuperatione lapsi. Si quotidie oportet nos tormenta perferre et ipsam gehennam parvo tempore tolerare. pro eo quod christum videre possemus in gloria venientem. et sanctorum eius numero sociari. non erit dignum pati omne quod triste est modo. ut tanti boni tantumque

glorie participes haberemus. **Insup** libenter quilibet debet carere delectabilibus carnis et gaudiis mundi ut sic possit pervenire ad gaudia celi. **Uñ Augustinus.** de libro arbitrii. Tanta est pulcritudo iusticie. tanta est iocunditas eterne lucis. ut etiam si non liceret in ea amplius manere quam unius diei hora. propter hoc solum innumerabiles anni huius vite pleni divitiis et etiam cum omni affluentia temporalium bonorum recte meritoque contenerent. **Idem Augustinus.** libro iiij. de civitate dei. Deus erit finis desideriorum nostrorum. quod sine fine videbitur. sine fastidio amabitur. sine fatigatione laudabitur. hoc munus hic affectus. hec actio. profecto erit omnibus communis. si cut ipsa vita eterna communis est. **¶ Ultimo** nota unum exemplum de asperitate vestium et abstinentia. et legitur in libro de apibus. quod erat quedam mulier in partibus brabantie reclusa in parvo tugurio. que loriceam ferream portabat ad carnem. et super loriceam ferream ex setis pilorum cilicium quo per medium loricee caro pungebat. super nudam terram et super durissimos lapides recubebat. ter tantum in hebdomada pane in dimidia parte mixto cineribus in mensura et pondere vescabatur. **¶ Item** aliud exemplum legitur. quod quedam virgo annicula fuit in heremo. quod triginta octo annis in una spelunca mansit. et deo ibidem devote servivit. nisi de radicibus et herbis et fructibus arborum cibum sumpsit et nunquam in illo longo tempore hominem vidit. et postmodum duo heremite ex improviso ad eius speluncam venerunt. et ipsam defunctam invenerunt. et sic eam sepulture tradiderunt. **De eadem dominica Ser. VIII.**
de preparatione cordis.

Hic prebe mihi cor tuum etc. **Prophetia.** b. xxiij. Ex quo in presentia dominica agit de spirituali adventu christi in cor hominis. In signum huius tunc ipsa veritas petit sibi preparari et preberi cor. nam ipse parat est illud implere cum suo spirituali adventu. **Uñ Augustinus.** libro iiij. de penitentia. Presto semper est gratia que nunquam deficit. nisi prius expulsa. continue necessario quod suum est inspirat si est quod recipiat. ergo ipse petit cor cuiuslibet hominis

Sermo

dicēs: *Fili p̄be in cor tuū. Sciendū in p̄nti sermōe tria sūt dicēda. Primo q̄re ch̄rist⁹*

petit cor hoīs ⁊ qualiter sibi dandū est. Secundo q̄ causent mūdiciā cordis. Tercio quō cor mūdū cognoscit ⁊ quō custodit.
Quantū ad p̄mū sciendū. q̄ de⁹ pe-
 tit cor ⁊ nō aliud mēbrū triplici ratione.
Primo id q̄ ē sp̄ale hospitium dei in q̄
 quiescere cupit. *Id* cor interpretat̄ q̄si came-
 ra oīpotēti regi. nam rex celestis delectatur
 inhabitare cor. *Un̄* *Proū.* Delit̄e me-
 cum filiis hoīum. *Secundo* petit ideo q̄
 cor est p̄ncipium oīum mēbrorum. *Unde*
Aristo. xij. li. aīaliū. Cor est p̄ncipium vi-
 tē. *Et* oēs mot⁹ corporis ⁊ sensus ⁊ conse-
 quenter totum hominē petit deus in hoc q̄
 petit cor. ⁊ merito totum hominem erigit.
 qui totum corpus suū ⁊ oīa mēbra sua in
 passione sua p̄ ipso homīe exposuit. *Ter-*
tio q̄ cor est plenus sanguine. ideo pater
 petit cor vt suū filiū sanguineū illuc ponat
Nam fm̄ *Aristo. viij. eth.* Simile diligit
 simile. *Unde* quilibet debet in corde suo
 Iesum cum suis vulneribus sanguineis
 locare meditando passionem eius. *Un-*
de Bern̄. in p̄sona dñi in quodā sermōe.
O homo vide quē pro te patior. nō est do-
 lor similis quo p̄ te crucior. ad te clamo. q̄
 pro te morior. vide p̄nas quibus afficio.
 vide clauos quibus confodio. cur sit do-
 lor tantus exterior. interior est planct⁹ gra-
 uior. cum te tam ingratum experior. *Un-*
de etiam *Hiero.* in eplā. Conspui voluit
 vt velamen culpe ⁊ ignorantie a cordibus
 nostris auferret. In capite percuti. vt ca-
 put nostrū. id est. Adam sanitati restitue-
 ret. Colaphis cedi ⁊ x̄bis terideri vt nos
 ei labijs ⁊ manibus. id est. verbis ⁊ operib⁹

applaudamus. *Item* sciendū q̄ de⁹
 vult cor sibi dari non mutuari nec vendi.
Un̄ *Holgot. sup. li. Sap.* Illi deo mu-
 tuant sua corda. q̄ p̄ tpali p̄speritate deo
 seruiūt. nam cum ipsa p̄speritas eis subtra-
 hit̄. tūc ⁊ ipsi s̄trahūt deo corda sua quē
 antea sibi in p̄speritate mutuauerunt.
Un̄ *ps.* Confitebit̄ tibi cum benefeceris
 ei. Sed nō est deo seruiendū p̄ncipaliter
 pro temporali remuneratione. *Unde* dī in

tecre. Remunerationē tpalē nō debet q̄s
 querere. p̄ bono q̄s agit. vt patet d̄ ps. dis.
 iij. c. *Q̄q̄.* Sed illi vendūt qui deo serui-
 unt p̄ mercede eterna. Nam spem retribu-
 tionis habet qui est mercenarius. Sed illi
 dant corda sua deo qui ex mera bonitate
 deo seruiunt. *Et* hoc desiderat ipse deus.
Unde dicit in verbis p̄missis: *Fili p̄be*
mibi cor tuū. quasi diceret fm̄ Holgot.
Fili mi per creationē. fili mi per redēptio-
 nem p̄be mibi cor tuū. p̄ dilectionē ⁊ deu-
 tionē. *Un̄* *Chrysosto.* Merces maior tibi
 auget̄. q̄n nō spe mercedis operaris s̄ stu-
 dio placēdi. *Itē* sciendū q̄ ipse deus non
 petit partem cordis. sed totū cor vult inte-
 graliter habere. *Unde* *Matth. xxij.* Dili-
 ges dñm deū tuū ex to. ⁊c. Nam falco est
 auis generosa cū diu volauerit pro p̄da
 cor. p̄ mercede requirit. Falco ch̄rist⁹ est q̄
 p̄ te volauit de celo in vterū virginis. de
 vtero virginis in mundū. de mundo ad
 crucem. ⁊ de cruce ad lymbum. ⁊ econuer-
 so. de mūdo ad celum. ergo sibi cor tuum
 recte vendicat. **Quantū** ad secūdu
 sciendū q̄ tria causant mūdiciā cordis.
Primū est vt quotidie videam⁹ opera
 n̄ra ⁊ totā conuersionē n̄ram bene cōside-
 remus. si aliquid sit in eis reprehensibile v̄l
 deo contrariū. Nam homo qui vult mun-
 dum cor acquirere. debet diligenter verba
 facta ⁊ conuersiones suas considerare.
 id est. cognoscere. q̄ initium salutis est cogni-
 tio sui. *Secundum* q̄d causat mūdici-
 am cordis est q̄ quicqd̄ homo inuenit in q̄
 deū offendit. vt de hoc veram penitētiā
 agat. *Et* illa vera penitētia consistit in
 tribus. *Primo* in contritiōe vera. *Un̄*
dī in tecre. *Sine* contritiōe nullum peccatū
 dimittit̄. de ps. dis. j. Per contritiōē. *Et*
 illa contritiō debet ex vero ⁊ amaro corde
 p̄cedere. *Unde* *Hiero. vi.* Luctus vnige-
 niti fac tibi planctū amarū. *Unde* etiam
Breg⁹. Illū quē conspicis delicta fletu
 dolere. in conspectu deitatis non dubites
 m̄iam consequi. *Unde* fm̄ *Petrum* de
 tharan. Contritiō posset ēē tanta q̄ totū
 reatū deleteret. i. culpā ⁊ penā. *Secundo*
 p̄a p̄nā p̄sistit i p̄fessioe. *Un̄* *Amb.* Nō

enī quisq̃ a peccato iustificari poterit. nisi
ipsum pctm̃ añ pfessus fuerit. **Nā** pudor
quē quis h̃z in pfessioe. est magna pars sa-
tisfactionis. **Uñ Berñ.** Ideo cōfiteri iube-
mur pctā. vt erubescētiā habeam⁹ p̃ pena.
Nā cōfessio ē pctōri multū vtilis. vt habe-
tur in decre. Cōfessio a morte aīaz liberat.
apit padisiū. spem saluandi tribuit. de p̃-
dis. j. ex his. **Tertio** penitētia cōsistit in
satisfactione. q̃ coiter attēdēda ē in peccat̃.
vt cōfessor penset q̃lia pctā cōfites cōfite-
vtrū venialia vel mortalia: an peccauit ex
ignorātia vel ex infirmitate. aut scient̃ et ex
certa malicia. Itē p̃sare debet numerū pec-
catoꝝ mortaliū: vtrū decē viginti vel cen-
tum cōfiteat̃. vel vtrū vnū tm̃ vel duo vel
tria pctā cōmiserit. Item pensare debet q̃s
diu talis in peccatis iacuit. an a iuuentute
an triginta annis vel per tres annos ī his
peccatis vixit. et fm̃ has consideratiōes cō-
mensurandē sunt satisfactiones. **Vnde** di-
citur in decre. Penitētia debet imponi fm̃
q̃titate delicti. xxiij. q. v. **Excoicatoꝝ.**
Vnde dicit **Deus. xv.** Secundū mensu-
ram peccati erit modus plagari. si non h̃
tūc in purgatorio dñs eriget satisfactionē
qui nullum peccatum dimittitur sine p̃-
na. **Vnde** dī in decre. Plurib⁹ modis pec-
cata remittunt̃. sed non absq̃ p̃na. d̃ p̃-
dis. j. **Medicina.** **Tertius** quod causat
mūdiciā cordis est. q̃ homo cum summo
studio et deuotis oꝝionib⁹ a deo postulet vt
eum custodiat ab illis quē sibi displicent.
P̃s. Nisi dñs custodierit ciuita. zc. naz
difficultas p̃sistendi in bono patet ex hoc
q̃ lucifer cecidit de celo. Adaz de paradi-
so Judas de numero apostoloꝝ. qd̃ tunc
nos qui sumus de hoc mūdo. et sumus in-
firmi et debiles ad resistendū. sic q̃ qñq̃ p̃
vnū solū verbum prouocam⁹ ad iracū-
diam vel impatientiā. ergo necesse est nos
semper in timore dei stare. et protectorē no-
strum deū deuote inuocare. **Vnde** **Ecd.**
xxvij. Si non in timore dñi tenueris te in-
stanter. subuertetur domus tua cito. **Vñ**
etiam **Berñ** in tractatu de septem donis.
Connexa sunt quidem timor et religio. nec
manere potest alterū sine altero. **Quā**

tum ad tertiu sciendū q̃ cor mūdū tribus
signis cognoscit̃. quē similitudinālī inue-
niunt in vino claro exñte in mūdo vitro.
Primū q̃ vinū clarū in mūdo vitro est
p̃spiciū. ita q̃ bñ modicū qd̃ imūdicie cer-
nitur ī eo. Sic ēz de mūdo corde. qd̃ in se
cito cognoscit modicā culpā. Sic et in al-
bo panno parua macula cito cognoscitur
quē in imūdo et nigro nō cognoscit̃. ergo
clara cognitio p̃prioꝝ d̃fectuū est puri cor-
dis signū. **Vñ Greg⁹. xxy. moral.** Qto
q̃s maioris gr̃e lumē p̃cipit. tanto ampli⁹
rephensibile se cognoscit. nam boni clari⁹
in se cognoscūt parua pctā q̃s mali hoīes
hñtes etia in se magna pctā. et plus flent
boni et puniūt se p̃ paruis culpis q̃s etiam
qñq̃s mali hoīes. p̃ magnis delict̃. **Vnde**
Greg⁹. sup̃ Ezech. Qto plus pficimus in
cognitiōe. tanto nob̃ indignam⁹ ampli⁹ de
puerilo ope. **Secūdo** clarū vinū in pu-
ro vitro nō turbat̃ neq̃ maculat̃ qñ tāgit̃
sine mouet̃. Sic ē d̃ puro corde et pura cō-
scientia. **Proū. xij.** Nō cōtristabit iustus
quicqd̃ ei acciderit. Si paties inueniaris
in aduersitatibus et infirmitatibus corpori
et in infortunijs rerum puri cordis est signū
Vnde **Greg⁹. in moral.** Nemo nisi inter
aduersa cognoscit q̃tum proficit. boni enī
ideo patientes inter aduersa sunt quia om-
nia a deo in bono recipiunt. scientes q̃ de-
us nihil permittit sup̃ eos sine causa. **Job**
v. Nihil fit in terra sine causa. ergo qñ de-
us punit aliquem. hoc facit p̃pter aliquam
causam. **Vnde** **Aug⁹. in. li. de ciuita. dei.**
Deus cum aduersis rebus exagitat. aut
merita examinat. aut peccata castigat. aut
mercedem eternam pro toleratis malis te-
poralib⁹ suat. **Vñ** etiā dī in decre. Nūq̃
punitur quis sine causa. d̃. li. **Qui** ī aliq̃
Sed sciendū q̃ hoīes impatientes. et con-
tra deum murmurātes. et ipsum in factis
suis rephendentes non sunt boni. **Vnde**
Hugo de san. victore. Dīs enī q̃ murmu-
rat venenū in lingua sua portat. nam pro-
priū malorū est in aduersitatib⁹ murmura-
re et deum blasphemare. sed p̃priū bonoꝝ
est deum in aduersitatib⁹ laudare. **Vnde**
Aug⁹. in. li. d̃ ciui. dei. Afflictiōe mali deū

Sermo

detestatur atque blasphematur ergo quod uniuersum
 bonum sibi contrarium sustinere non possunt. veri boni
 non sunt. **Greg.** sup. **Ezech.** Bonum non
 fuit quod malos tolerare recusauit. **Tertio**
 vinum purum cum infunditur ad vitrum clarum. tunc
 saltat super. **Sic** boni et mundi cum tanguntur tri-
 bulationibus et persecutionibus. siue in rebus. siue in
 persona. siue in his. siue in facie. tunc erigunt cor suum
 ad deum. et ei omnia ista que patiuntur offerunt
 et habent eis valde meritorium. **Insuper** omnes co-
 gitationes habet et opera et etiam corporales labo-
 res ad dei perficiunt laudem et salutem propriam in
 his querunt. **Ubi Greg.** De bonum quod agi-
 mus semper per intentionem ad celestia leuemus.
Ultimo sciendum quod non sufficit se cognos-
 cere habere cor mundum. nisi illud custodiamus.
Et tunc. **Pro quo** sciendum quod tria valent
 ad custodiam cordis. **Primum** est timor
 dei ut homo deum sibi semper presentem habeat
 et ipsum cognoscere secreta cordis prepen-
 dat. nam multa peccata operum cauentur propter
 timorem hominum. **Quis** enim turpitudinem
 committere vellet in presentia hominum. multo
 magis timere debet homo presentiam dei. qui pre-
 sens est et cognoscit omnes cogitationes cordis
 locutiones oris. et opera corporis. **Unde**
Greg. in li. moral. Si deum presentes et omnia
 videntem et indicantem crederem. credo quod
 nunquam vel raro peccaremus. **Unde** **Boe-**
tius de conso. phil. Magna vobis si dissimu-
 lare non vultis insita est necessitas probita-
 tis. cum omnia ante oculos agitis indicis cum
 cta cernentis. **Secundum** est custodia
 sensuum ut homo sollicite custodiat suos oculos
 et alios quattuor sensus. **Unde** **Greg-**
orius. Non enim Eva lignum contigisset nisi
 si prius incaute respexisset. ergo diligenter
 custodiendi sunt oculi et similiter alij sen-
 sus. **Tertium** est fuga oculi ut semper ali-
 quid boni faciat sine laborando siue orando
 sine meditando. **Unde** **Hiero.** in epi-
 stola. Semper aliquid boni operis facito ut te diabo-
 lus semper inueniat occupatum. **Ubi** **Hiero-**
ro. Non enim facile capit a diabolo quod bono
 vacat exercitio. **Ubi** **Cass.** Mens ociosa
 nihil aliud cogitare potest quam de ventre et libi-
 dine. **Cuius** ratio est. Cor enim cum sit in co-
 tinuo motu. semper vult circa aliquid occu-

pari. et quod cor prius est ad malum quam ad bonum.
Gen. vi. Ideo nisi occupetur circa bonum
 semper versatur circa malum. **Unde** legitur in
 vitali patrum. quod homo ociosus mille habet
 demones cum impugnantes. sed homo occu-
 patus aliquo bono exercitio. vix habet unum
 demonem cum impugnantem. **Et** hoc quod ad
 tertium membrum istius sermonis. **Item** alium sermo-
 nem: quod septem sunt que preparent homines ad
 spiritualem aduentum gratie. **Require** infra
 sermone. lxxviii. f.

¶ Dominica quarta Sermo IX de conscientia.

Quoniam quis es. **Ioh.**
 p. In hac dominica agit de quarto ad-
 hentu quod erit ad mortem cuiusli-
 bet hominis. Ad quem aduentum singulis diebus
 preparati esse debemus. **Ubi** **Luc.** xii. Estote
 parati quia quia hora non putatis filius hominis ve-
 nire. **Ubi** etiam **Bern.** in meditat. oibus. Cer-
 tum est quod morietur. incertum vero quando aut quomodo
 aut ubi. quoniam ubique te mors expectat. tu quod
 si sapiens fueris. ubique eam expectabis. **Item**
 in sermone. Quid in rebus humanis certius
 morte. quod hora mortis incertum inuenitur. **Ubi**
 quilibet debet sic viuere singulis diebus quod ad
 peccata vitanda et ad bona opera facienda. quasi
 cras deberet mori. **Ubi** **Seneca** in epistola.
 Omnes dies velut ultimum ordinandi sunt. quia de
 felicitate hominis ultimum dies diiudicat. **Unde**
 quilibet singulis diebus debet seipsum interroga-
 re in conscientia sua dicendo. Tu quis es. **Ubi**
 in presenti sermone tria sunt dicenda. **Primo** de
 quantuplici conscientia et de effectibus ipsius conscie-
 tie. **Secundo** de vni causis erroris conscientie. **Ter-**
tio exemplum. **Quantum** ad primum sciendum
 quod quantuplex est conscientia quoniam quattuor ma-
 le sunt. et quanta bona. **Prima** est conscie-
 tia dilatata. quam habent isti homines qui non pon-
 derant nisi grossiora peccata mortalia. et de co-
 muni peccatis non curant. **Ubi** grandia iura-
 menta communia non curant. nisi sit pinrium
 solennitatum. manus ponendo super reliquias
 sanctorum vel super sanctum euangelium. **Querit**
 hic utrum iurare per deum sit mortale peccatum
Rndet per sanctum **Tho.** secunda. ii. q. xcviij.
 Quicumque iurat scienter mendaciter non excusat

amortali pctō. De h̄ etiā quere infra ser.
xij. **E**tia tales luxuriam nō hnt p mortali
pctō. nisi q̄s cōmittat adulteriū. cūz tñ fm
scripturā sacā oīs act⁹ luxurię extra m̄i/
moniu est mortale pctm̄. **E**tia isti ebrieta/
tem nō reputāt mortale pctm̄. nisi vomit⁹
seq̄t. cū tñ fm sacā scripturā oīs ebrietas
q̄ ex pposito ē. est mortale pctm̄. **I**te offen/
sam fraternā non ponderant nisi quis vul/
nerasset aut occidisset ipsum. **Cū tñ Mat.**
v. dicat: **O**is qui irascitur fratri suo reus
erit iudicio. 7 q̄ dixerit fratri suo fatue. scz
eum confundendo. reus erit gehēne ignis
Quius tunc erit reus qui ex vindicta 7 ira
ledit proximum verbis dicendo: **Tu fur.**
tu nequā. tu latro. tu adulter? vel etia 3 fa/
ctis proximū trudendo. percutiēdo. vel p/
crines trahēdo. **I**tem solvere festa. scilicet
laborando. tabernas visitando. chorican/
do &c. **S**imiliter 7 ieiunia ab ecclesia insti/
tuta. sicut sunt vigilię apostolorū. 7 beate
virginis. 7 quattuor tempora. angarias scī/
licet 7 q̄dragessimam non curant. **I**tem ta/
les etiam non habent conscientia sup̄ se
ornādo in vestib⁹ p̄ciosis. ad alliciendum
alios hoīes ad malas concupiscētiās. **I**te
aliqui non habēt cōscientiā vsuras cōmit/
tere. 7 cū si unde vel volo emere vel vende/
re. 7 sic de alijs: **O**ēs illi habent conscien/
tiam dilata. 7 stāt in p̄cioso statu. naz p
quolibet peccato mortali. etiam pro mīmo
damnat⁹ quis tam benificat⁹ pro maximo.
Un̄ habet in decore. **U**no peccato morta/
li temeret⁹ vita eterna. d̄ p̄. dis. v. fratres.
q̄uis p̄na maior debetur maiori peccato
Un̄ habet in decore. **P**ena sequitur quā/
titat⁹ peccati. xliij. q. j. **N**on asseramus
Secūdo p̄sciētia q̄ etiā mala est. est
cōsciētia infirma 7 nimis stricta. quā hnt
illi qui faciūt sibi peccata. vbi nulla sunt
peccata. 7 hoc accidit ex instigatione dia/
boli. **N**am cū diabolus tales non potest in/
ducere ad manifesta pctā mortalia. sic ad
blasphemā. ad luxuriā. gulam. 7 ebrieta/
tem. tunc nitit⁹ eos inducere per cōsciētiā
erroneam in perplexitatē. **Q**uerit⁹ b̄ vtz
cōsciētia erronea liget. **R**ūdet⁹ q̄ sic. **U**n̄
Aug⁹. **Q**uicqd fit cōtra cōsciētiā edificat

ad gehēnā. **L**icet fm eūdē: oē pctm̄ est vi/
ctū vel factū cōtra legem dei. tñ q̄uis aliq̄
in se nō sūt cōtra legē dei vt lenare festucā
de terra vel calcare sup̄ calamū p modum
crucis in t̄ra positū vel h̄bz ociosū. vel ri/
sus. tñ si tale qd apprehēdit a cōscientia vt
cōtra legē dei ext̄s. 7 sic volūtariē in ipsuz
fert. manifestū est q̄ volūtariē fert p se lo/
quēdo 7 formalit̄ in illud qd est 3 legē dei
7 sic cōsciā erronea facit pctm̄. cū diffiniti/
tūe indicat aliqd esse pctm̄. 7 cōtra h̄ facit
qd in se nullū ē pctm̄ vel vit veniale. **U**n̄
sciendū q̄ sicut valde p̄ciosū est h̄ie ni/
mis latā p̄sciētiā. sic inquietū est h̄ie nimis
strictam. nam tales diabolus inquietat. et
impedit in bonis opib⁹ sic q̄ nec orare nec
contemplari nec studere nec quicq̄ boni li/
beat eos facere. quia parua peccata faciūt
sibi magna. 7 timēt vbi nō est timendum.
Unde ps. **T**repidauerūt timore vbi non
erat timor. **U**nde mediū tenere ē optimū
Un̄ **Eccēb. xxxvi.** **P**onā in medio vestiz
sp̄m meū. **U**nde **Aristo. ij. eth.** **M**ediū in
oībus est laudabile. **U**n̄ **Salomō.** **Q**ui
ambulat simpliciter ambulat confidenter
licet timere debeam⁹. vt non cōtingat nos
faciliter cadere in pctm̄. **U**nde queri/
tur vtrū h̄o faciliter possit cadere in peccatū
mortale. **R**ūdeo q̄ homo qui habet bonū
p̄positum cauendi oīa peccata mortalia et
deo seruendi. talis non facili⁹ peccat mor/
taliter. nam deus ex sua bonitate non pmit/
tit talē faciliter cadere in peccatum morta/
le. **U**nde **Rich.** **M**ortale q̄tum mihi vi/
detur. non pōt cōmitti sine grandi corru/
ptione sui. siue sine graui lēione proximi.
7 sine magno cōtemptu dei. **S**z illi qui si/
ne timore dei viuūt. faciliter peccant mor/
taliter. nam si bibunt non curarent bibere
ad ebrietatē si vinū haberent. **S**i temptat⁹
p̄ iram. oīno se vindicarent si possent. **S**i
habent vendere vel emere. non curarēt nec
haberent conscientia h̄ deciperēt si possent
tales qui sic sine timore dei 7 sine conscien/
tia viuūt. plura peccata mortalia. verbis 7
factis. loquēdo 7 laborando. comedendo
7 bibendo. emendo 7 vendendo cōmittūt
Ergo nō habere debem⁹ dilata cōsciētiā

nec etiam nimis stricta. formādo nob' peccatū mortale qd' vit' ē veniale. **S**3 talis q' bz nimis strictā cōsciētā tenet sibi eligere discretū cōfessorē 7 districtū. 7 cū seq' in q' bus cū informat. nā de' b' requirit. **T**ertia cōscientia ē cōsciētia pturbata. 7 illaz hnt illi q' volūt de pctis suis desperare 7 d' mīa dei. Et talis desperatio ē pessimū peccatū. **U**n' **I**sid. de sum. bo. Desperatio ē peior oī pctō. **U**n' **P**iero. Judas plus offēdit deū desperādo. qm' christū tradēdo. **U**nde nullus desperare debet de pctis suis. etiaz qstūcūq' magna sint. **U**n' **B**erū. Maior est dei pietas qm' quēvis iniquitas. **Q**uāz mīa dei est infinita. **U**nde dicitur in decretis. Misericordie dei nec mensuras possumus ponere. nec tpa diffinire. xxvi. q. vi. his q'. **Q**ualem conscientia etiam habent illi qui crebro in peccata eadē relabunt. 7 qm' pgniteant tamen. ppter relapsus frequentiaz p'prie quendam desperatiōis impulsū incurrūt 7 turbant. quos christus aīe medicus consolatur. cū **P**etro querēt. quoties ī me peccabit frat' supple de die. 7 dimittaz ei 7 mīdit. nō dico tibi septies s' septuagies septies. 7 fm omēs catholicos doctores totiens quotiens pgnitebit. etiam si q's mil le milia peccata haberet. si conteritur. deus ignoscit ei. **U**nde **E**ccl' xviij. Quacūq' hora peccator ingemuerit. omniū peccatorum eius amplius non recordabor. Sed q' non habet confidentiā in deo. qm'is qm'is cōterit' 7 confitet'. si non confidit misericordie dei. pctā sibi non dimittunt. **U**n' **A**m brosius. Non potest agere pgnitētiā q' nō sperat indulgētiā. **A**ug'. Pgnitentia que ex fiducia nō pcedit. inutilis 7 sterilis manet 7 sine fructu. **Q**uarta conscientia que etiam mala est. est conscientia puerla quā habent illi qui peccata parua ponderant 7 magna non ponderant. neq' curāt talē cōsciētiam habuerūt pharisei quib' christ' maledixit. vt habet **M**atth. xxiij. **V**e vob pharisei q' decimāq' mentā. anetum 7 rutam. 7 oē olus horti. 7 grauora legis ptermittit'. **S**imilē conscientia habēt ille psonę. que nō verentur p'ximis tetrahere. lites 7 discordias seminare. 7 se super

alios in superbia mentis extollere. 7 sic de alijs. **S**3 de puis sic de vobis ociosis. risib'us 7 iocis. 7 de lotiōe manū cū nimīū d' aq' supfundūt. de his cōfitem' 7 d' magnif obliuiscūt. **Q**uinta ē psciētia laudabilis. 7 illā hnt boni hoies. q' hnt bonaz rectā 7 tranquillā. securā. purā. quietam 7 mūdā cōsciētā. 7 tales hnt cōtinuū gaudium. **P**rou. xv. Dens securus quasi in ge cōuiniū. **H**oc sic patet. **Q**uā si vidēt sup se. vident deū cū oculis mentis quez nūq' offenderūt. 7 si offenderūt. tñ penituerunt 7 spem d' remissiōe pctōz suoz hnt. 7 b' cōfert eis gaudiū. **S**i vidēt infra se tūc cognoscūt infernū ad quē nullus xtuosus sine verus pgnitens pueniet. 7 ipsi sperant se nunq' illuc venturos. **S**i retro se vident. cognoscūt tps pteritū qd' in seruitio dei expenderūt. **S**i an se vidēt. cognoscūt futurū tps qd' in seruitio dei expēdere intendūt q'din viuūt. **S**i ad sinistram tunc cognoscunt demones qui nunq' potestatem sup eos habebunt. nisi velint seipsis cum libera potestate 7 voluntate peccando subijcere. **S**i ad dextram tunc cognoscunt angelos qui eis seruiūt in omni loco tpe. vsq' ad mortem. 7 ab insidijs diabolī protegūt 7 post hanc vitam animas eorum ad celuz perducunt. vbi cūz christo 7 beata Maria 7 cū oibus sanctis eternaliter regnabunt. **I**sta oīa iam enumerata conferunt gaudium bonis in presenti vita. **U**n' **I**sid. de sum. bo. Vis nunq' esse tristis bene viue bona cōsciētia sp' gaudiū bz. **M**atth. v. Beati mūdo corde qm' ipsi deuz videbūt. **E**t nō solū erūt beati in futuro. s' etiaz sūt beati in pnti. q' nulli hoīum in hac vita ē melius qm' hōi virtuoso. qui cum pura conscientia deo seruit. **U**n' **B**reg'. in moral'. Absit q' tanta sit delectatio in vitijs. qsta in xutib'. **B**erū. Magnę diuitie sūt bona cōscientia. **E**t reuera quid in rebus melius. quid in terra quietius atq' securū bona cōsciētia? Sed mali qui habent lesas consciās. nunq' sunt leti. **Q**uāz syndregesis sp' remordet eos qm' cōuertunt ad cor. 7 inueniūt se in tali statu in quo non pnt saluari. **U**n' **I**sid. de sum. bo. Nulla p'gna

gravior q̄s mala p̄sciētia. **U**n̄ etiā **Aug**⁹. Insisti dñe. ⁊ ita fact⁹ est. q̄ pena sit sibi oīs anim⁹ inordinat⁹. **U**n̄ etiā **Boe**. in de cōsol. p̄hic. Sic p̄bis p̄bitas ipsa ē p̄miū. ita improbis neq̄ria ipsa ē suppliciu. Et s̄ q̄tū ad p̄mū mēbz. **Q**uantū ad secundū sciēdū q̄ error cōsciētie cōtingit septem modis. **P**rimo p̄t̄ ignorātiā q̄ nescit qd eligēdū sit. vel ad quā p̄t̄ declinandū. In tali casu hō debet h̄ie recursus ad dē ⁊ ad passiōē ch̄isti. ⁊ dicē cū p̄s. **D**oce me facē volūtate tuā. **U**n̄. ij. **P**aralip̄. xx. Cū ignoram⁹ qd agere debeamus. s̄ solū habeam⁹ residui. vt oculos nostros dirigam⁹ ad te. **S**ecundo cōtingit error cōsciētie ex negligētia. s̄ cū q̄s negligit cōsciētiā dis̄cutere. vel cū nescit se expēdire. negligit tū ab alijs querere ⁊ interrogare. **U**n̄ q̄ se nescit in sua cōsciētia expēdire tenet alios scientificos ⁊ cōsciētiolos interrogare. ⁊ ipsis suā cōsciētiā denudare. sicut **N**icodem⁹ fecit veniēs in nocte ad **J**esum volēs suā cōsciētiā iformari. vt habetur **J**oh̄. iij. **T**ertio causat error cōsciētie ex sup̄bia. vt q̄s q̄s non hūiliat intellectum suū. s̄ vt meliorib⁹ ⁊ s̄tatis velit credere. **C**ōtra q̄s dī it̄ ap̄s: **C**aptiuātes autē intellectū v̄m in obsequiū. hoc est q̄ quilibet in credēdis articulis plus debet cōsentire fidei q̄ sibi. **N**ā vt dī in tēre. **F**ides comprehendit quē sūt sup̄ rationē. xxiij. q. j. **N**ō turbat. Et in agendis ⁊ dimittendis hō debet plus credere alijs dis̄cret⁹ ⁊ litteratis q̄ sibi. sicut **Aug**⁹ fecit put de se dīcē in li. cōfess. **Q**uīs oēs septē artes liberales p̄ se vltra oēs suos coctaneos didicisset. ⁊ p̄pter suas rationes q̄s allegauit in suis errorib⁹ seipsū defendēdo dīcē credere ⁊ baptizari distulisset. tamē in p̄dicatiōe beati **A**mbrosij se hūiliauit. ⁊ captiuū in etiā suū intellectū p̄misit saluberrime. **N**ā beatus **A**mb. cōuertit beatū **A**ugustinū ab erroribus suis ⁊ eū baptizauit. q̄nis ipse beatus **Aug**⁹ erat t̄tē sciētie in artib⁹ q̄ nec similis ei visus est. tū plus credidit **A**mbrosio q̄ sibi. ⁊ sic cōuersus ē. q̄ nisi s̄ fecisset. in errorib⁹ suis p̄māisset. nec vnq̄ ad fides ⁊ ad salutē puenisset. **U**n̄ q̄ non vult errare n̄

bil debet ex se ⁊ ex p̄prio motu facē. s̄ cum informatiōib⁹ ⁊ cōsilijs aliorū illa facē in q̄bus posset errare. **N**ā tales p̄ponere debet suis dis̄cret⁹ cōfessorib⁹ ea q̄ facē intendunt. **U**n̄ **A**ed. xxxij. **F**ili mi sine cōsilio nihil facies ⁊ post factū nō peniteb. **Q**uarto cōtingit error cōsciētie ex singularitate. quā homo sequens p̄prium sensū. non conformat se alijs nec sequit̄ vias cōmunes aliorū bonorū hominū. p̄s. **S**ingularis fer⁹ repastus ē eam. **Q**ualis fuit ille elat⁹ phariseus qui dixit. **N**on sum sicut ceteri homines. ieiuno enī bis in sabbato. **S**ed qui libet bonus homo debet fugere singularitatem ⁊ elationem suū ipsius. in verbis. in factis. in moribus. in vigilijs. in ieiunijs. in oratiōib⁹. ⁊ debet se cōformare alijs bonis hominibus ⁊ cōmunem viam tenere. exemplo bonorū hominū. **H**ūbert⁹ dicit. q̄ vnus gradus hūilitatis est. cum quis non declinat ad omne qd est contra cōmunē sensū vel cursū ordinis. qd cum potest reddere notabilem. **S**ic econūso est gradus superbie. q̄n quis singularē vitam vult ducere. p̄s. **N**eq̄ ambulauit in magnis neq̄ i mirabilib⁹ super me. **P**rouer. x. **Q**ui ambulat simplicit̄ ambulat confidenter. **E**t **R**emplū legitur q̄ quidam voluit singularē vitam ducere. ⁊ imūne se esse etiā ab oībus p̄ctis venialib⁹. ⁊ q̄n vidit q̄ non potuit viuere sine peccatis venialibus. incidit in indiscretam tristitiam. ⁊ consequenter ī desperationem. sed postmodum adiutus orōnibus ⁊ informatiōib⁹ discretorū. surrexit de illa desperatione. ⁊ humiliter recognouit se sine venialibus non posse viuere. **U**nde **Salomon**. **N**on est homo iustus in terra. qui faciat bonū ⁊ non peccet. **I**dē **P**rouerb. xxiij. **S**epties enī in die cadit iustus ⁊ resurget. **I**dē. **N**oli esse iustus nimis apud teipsum. **Q**uinto cōtingit error cōsciētie ex affectu inordinato qui affectus inclināt cōsciētiā ad illud qd homo appetit inordinate. ⁊ facit errare eum ⁊ tēniare a rectitudine. **Seneca**. **P**erit oē iudiciū. cum res transit in affectum. **E**xemplū de **E**ua que errauit in conscientia sua q̄ p̄cupiuit sciētiā dei dicēte serpēte. **A**riq̄

Sermo

sicut dñi sciētes bonū et malū. **Uñ** Chry-
sosto. **Q**uāto amor et nīmū odiū oē puer-
tunt iudiciū. **Uñ** etiāz **A**risto. iij. de aīa.
Appetibile sp mouet intellectū sō rōne ho-
ni. siue b bonū sit apparēs siue exñs. **Uñ**
diligēt canendū est cuiuslibet. ne inordina-
tū affectū habeat ad corpales res. et sic er-
ret et incidat in peccm. **Uñ** **P**rou. xxiij. **E**r-
rant q opant malū. **S**exto cōtingit er-
ror cōsciē ex pusillanimitate. qñ. s. qñ timet
nō timēda vel pl⁹ timet qñ debet. **P**s. **T**re-
pidauerūt timore vbi nō fuit timor. **N**ā ti-
mor indiscret⁹ facit hoīez pusillanimē. **C**ō-
tra qd dī **E**cd. vij. **P**usillanimis eē noli
ī aīo tuo. qz dīc **E**sa. **D**icite pusillanimis
nolite timere. **T**alis pusillanimitas qñ su-
perat hoīez. tūc ducit eū in desperationem.
Ergo q nō vult errare nec desperare. debet
deo cōfidere. et seipsū cōfortare. **P**s. **V**irili-
ter agite et cōfortet cor vīm. **I**dē **P**s. **M**īa
dñi plena ē terra. **E**t ī illā mīaz dei debet
homo sperare. **U**nde **P**s. **S**perantem autē
D in dño mīa circūdabit. **S**eptimo cō-
tingit error cōsciētiē ex perplexitate. qua
homo credit se inter duo peccata positum.
quorum alterum impossibile sit cum posse
vitare. **U**nde querit an perplexitas sit
aliquid de necessitate. **R**espondeo q per-
plexitas potest esse quid scilicet fm erre-
am cōscientiaz. qua deposita. liberat⁹ erit.
Et sciendū q perplexitas est multum noci-
na. nāz hoīez sepius ad infernū demergit
Ps. **Q**uā dñs adiunxisset me. paulominus
habitasset in inferno aīa mea. **I**dē **A**bys-
sus abyssum innocat. **U**nde **I**sidō. d. lū.
Abysus male psciētiē et erroneē. abys-
sum innocat dānanōis eterne. **E**rgo quili-
bet deponere debet perplexā et erroneā cō-
scientiā fm cōsiliū discreti confessoris. et ta-
lis erroneus in conscientia sua tenetur seq
informationem discretorū cōfessorū. **N**ā
deus hoc requirit. **U**nde legitur q **I**nno-
centius papa religioso consuluit vt depo-
neret suā indiscretā et erroneam cōsciētiā
qd et fecit. **S**ic et cū tibi p̄sultitur. tunc depo-
nere debes. et deum innocare vt te adiunet
ad eam deponendam. nam talis cōscien-
tia impedit hoīem a p̄fectu p̄ntū. et facit eū

distractū et inhabilē ad quēcūqz bona opa
Et b̄ q̄tū ad secūdū **Q**uantū ad ter-
tiū. nota exēplū de aduētū ch̄isti ad mor-
tem hoīs. qd legit in vitas frat̄ū ordīs p̄-
dicatoz. **F**uit ī puīcia anglie in conuētū
dei b̄ie frat̄ quidā iuuenis valde deuotus
q in villa qdā ad quā exierat. in domo fra-
trū minoz infirmat⁹ ad mortē p̄ntibz tri-
bus fr̄ibz n̄s̄z duobz minoribz manu sua
oculos clausit et pleno ore submisit. cui sub-
prior astans dixit. cur risisset. ait ille qz ve-
nit sanct⁹. **H**aymūdus rex noster et martyr
et ecce tota domus repletur angelis. **E**t ite-
rum intentius risit dicēs. **D**ñā nostra ad-
uenit. salutem⁹ eam. **C**unqz dixissent oēs
Salue regina zc. **A**it infirmus. **D** qz gra-
tanter accepit beata virgo hanc salutatio-
nem et ipsa gaudēs submisit. **P**ost hoc fra-
ter infirmus oculos ad ostiū dirigēs. vul-
tu mutato in palloz ait. **M**odo dñs n̄r
Jesus christus venit ad iudicandum me.
Et factus in agonia tanqz ducius ad iu-
diciū. in oībus mēbris prius emortu⁹ tā-
tum cōtremuit et intanū sudauit vt sicut
testatus fuit p̄dictus subprior. vix ad ter-
gendū sudorē vultus illius sufficeret. et qñ
coram iudice constitutus cum omni timo-
re disceptabat dicens aliquñ. verum est. ali-
quñ non est ita. **A**liquñ beatā virginēz inter-
pellans ne discederet ab eo. aliquñ accusan-
tes constanter redargēs. **D** inquit inter
cetera bone **J**esu condona mihi hoc modi-
cum. **C**ui subprior ait. **Q**uid est frat̄ cha-
rissime. computat⁹ ne peccata modica in-
ter magna. **D**eu inq̄t ita et grauissime ge-
mens. **C**um autē moneretur a subpriorē q
nullo modo diffideret. etiam si angelus d
celo aliud suaderet. qz saluator noster mi-
sericors est. **R**ndit infirmus vultu hilari-
to. reuera micors est. **E**t gratias agēs bea-
te **M**arie virgini et sanctis qui sibi assiste-
rūt. et p̄ eo apud ch̄istū intesserūt fidelit.
et p̄ modicū expirauit. et in pace quieuit.

Sermo X de antichristo

Reuelabitur in-
qu⁹
antichrist⁹ cui⁹ aduēt⁹ erit fm
opationē sathang. ij. **I**hes. ij

In precedentibus sermonibus dictum est de qua-
 dupplici aduentu christi. nunc autem restat di-
 cere de aduentu antichristi. Et primo dicendum
 est quando veniet. et de ortu eius. Secundo quo
 modo in mundo conuersabitur. Tercio de eius
 persecutio. Quarto de eius duratio. **Quin-**
to de occisione. Sexto de eius pena. **Qua-**
tum ad primum sciendum quod secundum **Mol-**
li. Sap. Hoc generaliter credimus et tene-
 mus. quod non erit aduentus christi in iudiciu
 antequam antichristus aduenerit. cuius aduen-
 tus nobis omnino incertus est. **Act. 1. 7.** Non est
 vestrum nosse tempora vel momenta que pater po-
 suit in sua potestate. **Vnde** etiam apostolus ait:
 Rogamus vos per aduentum domini nostri Iesu
 christi. ut non cito moueamini neque terrea-
 mini quasi instet dies domini. sed iudicium ne quis vos
 seducat ullo modo. quoniam nisi venerit discer-
 sio primum et reuelatus fuerit filius perditionis. glo-
 supple dominus non veniet ad iudiciu. **Ubi**
Borra super **Paulu.** super illo verbo discersio
 ponit tria que sunt ante aduentum antichristi
Primo discersio gentium a romano im-
 perio. quod ante illud tempus diuideret romanum im-
 perium in decem regna. sicut habet **Dan. vii.**
 in figura bestie habentem decem cornua. **Se-**
cundo discersio ecclesiarum particularium ab
 obedientia romane ecclesie. que etiam die domini
 preceat. **Tercio** discersio quomoda christi-
 anorum a fide catholica. que similis illo tempore
 erit. **1. Timoth. iij.** In nouissimis temporibus
 discedet quidam a fide. Et quartum signum super
 addit quidam alius doctor dicens. quod ipse an-
 tichristus veniet in tempore abundantie peccatorum.
De quo Daniel: Cum venerint iniquitates con-
 surget rex impudicus. Glo. omnium iniquita-
 tum plenus. Et dignum est. ut iniquus princeps
 veniens primo in mundo ibidem inueniat iniqui-
 tatem. et non unam sed plures. **Vnde** **Osee**
iiij. di. quod tempore antichristi plus quam prius homi-
 cidium mendacium adulterium furtum inundaue-
 runt in terra. sanguis sanguinem tanget. id
 est. unum peccatum aliud impellet. et unum aliud
 explebit. et tunc veniet antichristus iniquus
 rex super malos subditos. quod secundum **Bregi.** secundum
 merita subditorum tribuitur a deo persone re-
 gentes. **Vnde** etiam de hoc dicitur in decem. **Pre-**
latus malus quousque datus propter peccata populi. vi. q. j.

Ex merito. Ideo de tempore illo habet **Mati-**
xxij. Abundabit iniquitas et refrigescet mul-
 torum charitas. Quis dubitat iam primum fo-
 re tempus. cum iam ex mala consuetudine quasi infi-
 nita mala sunt. que parentur nostrorum temporibus non
 modici fuissent de decoris. que nunc sunt facta
 computantur honoris. sicut habet amasias et ho-
 phisatrices. cum mendacio mercari. et sine ti-
 more dei frivole superbire. et sic de alijs. **Sed**
queris ubi antichristus nascetur. **Rnde**
secundum Remigiu super **Apoc.** quod antichristus na-
 scetur in babilone ex indigis de tribu dan
Iuxta illam prophetiam **Gen. xlij.** Fiat dan co-
 luter in via. Sic christus de tribu iuda natus
 est. sic antichristus de tribu dan nascetur. Et sic
 christus in iherusalem prout ciuitate est natus. sic
 propheta predixit. Et tu iherusalem in terra iuda ne
 quaquam minima es in principibus iuda. et te enim
 eriet dux qui regat populum meum israel. Sic anti-
 christus nascetur in babilone. **Vnde** **Apoc. xij.**
Ascendet de mari. id est de babilone que iacet super
 mare. **Sed queris** a qua matre nascetur. **R-**
nde secundum **Damas.** quod nascetur ex damnato coi-
 tu qui est bastardorum. **Ubi** antichristus in vte-
 ro matris meretricis adhuc posuitur replebitur spiritu
 diaboli. **Iuxta** illud apostoli. **1. Cor. 12.** si antichristi
 aduentus est secundum operationem sarban. **Vnde** etiam
 de hoc loquitur magister in concilio. theo. xvi. **Post**
ceptum descendet spiritus malignus in utero ma-
 tris eius. cuius virtute et operatione deinceps pu-
 er nascetur et aletur. et propter hoc filius perditionis dicitur
 secundum **Borra** actum. quod de aliorum perditione erit
 sollicitus. **Ex** quibus dictis sequitur quod il-
 li errant qui dicunt antichristum nascitu-
 rum de virgine. quod est falsissimum. **Quoniam**
 enim alicui virgini collatum sine datus est
 in preterito sine in presenti. nec conferetur si-
 ne dabitur in futuro. quod aliqua virgo sit
 mater et virgo simul sine conceptione seminis
 virilis. sola Maria virgine excepta. que
 de spiritu sancto concepit et virgo permansit.
Unde canitur de ea. **Quia** nec prima silex
 visa est. nec habet sequentem. **Ideo** nominatur
 ipsa in sacra scriptura virgo singularis.
Quantum ad secundum sciendum. scilicet quousque in mun-
 do conuersabitur et ubi nutritur: **Sciendum**
 quod antichristus nutritur in ciuitatibus coro-
 zaim et iherusalem. que quasi prescite ad

Sermo

hoc malū in p̄dicatiōe christi p̄uerti nolue-
rūt. **De quibz dñs Matth. xi. dixit:** **Ue**
tibi corozaim. ⁊ v̄e tibi bethsaida. qz si i ty-
ro ⁊ sidone. q̄ ciuitates gētiliū erāt factę el-
sent vtutes q̄ factę sūt i vob. olim i cilitio
⁊ cinere penitentiā egissent. **Post h̄ anti-**
christ⁹ fm Gorā veniet in hierusalē in tē
plū tūc t̄pis a iudeis reedificatū ⁊ circūci-
det se dicēs iudeis: **Ego sum christ⁹ vobis**
in lege p̄missus. **Tūc iudei** suscipient eum
tanq̄ messiā suū. ⁊ credēt in eū. **Et tūc se-**
debit in tēplo dicēs mēdaci se eē deū. qz
decept⁹ a diabolo credit se eē deū. **Et hoc**
est qz christ⁹ iudeis p̄dixit. vt habet **Joh.**
v. Ego veni i noīe p̄is mei ⁊ nō accepistis
me. Ali⁹ aut veniet i noīe suo ⁊ illi credetis
Vñ Raymo sup Apoc. diē. qz plebs iu-
daica spālīe adhibebit ipsi ātichristo. **Et ē**
sciendū qz ipse antichrist⁹ in vita sua reple-
bitur vitijs. **Vñ dī antichrist⁹ q̄si p̄a christi**
sto. qz sicut christ⁹ ē vas oīuz vtutū. sic an-
tichrist⁹ erit vas oīuz vitioz. **Nā christus**
venit hūilis. **Ipsē aut supb⁹.** **Christ⁹** ve-
nit hūiles exaltare. ⁊ pctōres iustificare.
Et ātichrist⁹ hūiles deiciet. ⁊ pctōres ma-
gnificabit. ⁊ iustos ⁊ bonos p̄sequet. ⁊ glo-
riā p̄p̄iā queret. **Nā antichrist⁹** erit sup-
bissim⁹. **Vñ ap̄ls. Extollit sup oē qd̄ dici-**
tur christ⁹. aut qd̄ colit. ita qz in tēplo dei
sedebit i hierlm. oīdēs se tanq̄ ipse sit de-
us. **Nā antichrist⁹** erit pessim⁹. nam caput
oīuz maloz. **Daniel. xi. Eueabit ⁊ mag-**
nificabit adūsus oēz deū. **Vbi dicit Gorā:**
Ecce maior supbia antichristi q̄ lucife-
ri. qz lucifer nisi deo voluit assimilari. h̄ iste
sup deū extolli. **Ad maiorē igit cōtumeliā**
faciet hoīes imaginē suā adorare. ⁊ oēs col-
signari suo charactere. p̄pterea destruet si-
gna crucifixi. ⁊ imaginē suā statuet ad-
orare. **Sic legitur Daniel. iij. s. Nabucho-**
donosor. qui p̄cepit exterminare omnes
deos terre. vt ipse solus deus diceretur. ⁊
sic faciet antichrist⁹. vt dī **Apoc. iij. Item**
antichrist⁹ erit sup modū luxuriosus. **Vñ**
dī Daniel. xi. qz erit i p̄cupiscētis seminarū
tūc enī erit piculossimū t̄ps. **Vñ ap̄ls.**
In nouissimis diebz instabūt t̄pa piculo-
ssima. Glo. In aduētū ātichristi ita ma-

nifeste peccabūt hoīes. qz n̄ erubescēt adul-
terari. sicut iam loq̄ vel comedere. **Nā ali-**
qui in p̄nti gloriānt in suis malicijs. ⁊ isti
sūt p̄cursores antichristi. **Nā sicut christus**
fuit cast⁹ ⁊ specul⁹ castitat⁹. ⁊ siciple anti-
christ⁹ erit luxuriosissim⁹. **Et sic christ⁹** ha-
buit **Johāne baptistā** q̄ fuit p̄cursor suus
in oī hūilitate. castitate. ⁊ scititate. sic luxu-
rioli ⁊ adulteri erūt p̄cursores antichristi.
Itē sic christ⁹ fuit paup in natiuitate sua.
sic ⁊ i vita. **Vñ Matth. viij. Vulpes fo-**
ueas hñt. fili⁹ aut hoīs nō h̄z vbi caput su-
um reclinet. **Sic p̄ oppositū antichrist⁹** erit
multū diues. dñabit enī in thesauris auri
⁊ argēti. ⁊ in oībz p̄ciolis egypti. **Itē deū**
⁊ sc̄tōs blasphemabit. **Vñ Daniel. xi. Ad-**
uersus deū deoz loquet̄ blasphemā. ⁊ om-
nes blasphemī sūt p̄cursores antichristi.

Quantū ad tertū sciendū. s. de persecu- **S**
tione. **Notādū** qz ipse antichristus excita-
bit p̄secutionē sub oī celo sup christianos
Re aut subito ⁊ improuise antichrist⁹ ve-
niens. totū hūanū gen⁹ p̄deret. ⁊ errore de-
ciperet. duo magni p̄phetę in mundū mit-
tentur. quos misericors deus ad succurren-
dum mundo conseruauit. s. **Enoch et He-**
lias qui iam sunt in paradiso. qui tūc ve-
nient de paradiso ⁊ p̄dicabūt vt cōuertēt in-
digos. qui tūc erūt. ad fidē christi. **Vñ ⁊ iu-**
dēi ⁊ christiani qui nūc in se discrepāt pa-
ri tunc religiōe in christo cōsentiet. **Et hoc**
est qd̄ dī p̄ p̄phetā. **In diebz illis saluabit**
iuda. ⁊ israel habitabit confidenter. sup
ple simul in christum credentes. ⁊ tunc erit
vnū ouile ⁊ vnus pastor. vt habetur **Joh.**
x. Isti duo Enoch et Helias p̄dicabūt
omni populo. **Apoc. xi. Dabo** duobus te-
stibus meis. scilicet **Enoch et Helie.** sp̄ri-
tum veritatis. ⁊ p̄phetabunt mille diebz du-
centis ⁊ sexaginta sex. **Glo. id est.** tribz an-
nis cum dimidio. sicut christus p̄dicauit
amicti saccis. **Glo. id est.** p̄dicātes penitē-
tiam ⁊ eandē ostendētes. **Tūc antichrist⁹**
faciet p̄ eos bellum. s. in disputatiōibz in
quibus eos non vincet. qm̄ ipsi veri testes
erūt. **Ideo postmodū p̄ tyranniā suā** eos
occidet corporaliter. ⁊ corpora eoz insepul-
ta iacebūt in platēis ciuitatis hierusalem

per dies tres et dimidium. nec sinent poni in
monumentum propter timorem antichristi. et propter odium
populi christiani. ut quicumque eos viderit. et
meat eis conformari. tandem post tres dies et
dimidium. ut habetur **Apoc. xi.** spiritus vite. i.
eorum atque intrabunt in eos et stabunt super pedes
suos viuentes iam et impassibiles. et timor
magnus cadet super eos qui videbunt illos ita
glorificatos. et audiet vocem de celo dicentem illis
Ascendite huc. i. ad consortium angelorum et san-
ctorum. et ascendent ad celum in nube sic christus
ascendit. ut habetur **Act. i.** Et iussu est ut qui
christum imitati sunt in tribulatione. predicatione
et passione. conformarentur illi in ascensione. Juxta
illud **Luce. xxiij.** Qui se humiliat exaltabitur.
et tunc sequetur gravissima persecutio christia-
norum. **Sciendum** quod antichristus quatuor mo-
dis persequetur electos et bonos. **Primo** per
callidam et per suasionem et predicationem. quod pre-
dicabit legem novam et pravam et ad peccandum mul-
tos licetiam. Quia sic lex veritatis et salutis
perit. prohibet. sic sua lex iniquitatis et falsitatis per-
suadebit peccare. In civitatibus hanc
legem male predicabit. contempta lege christi.
Unde per. Constitue domine legislatores super eos
i. antichristum prave legis latorem. Dicit enim
magister in sum. theolo. veri. quod antichristus pre-
dicabit et confirmabit falsis probationibus an se
nullum fuisse christum. sed omnes antichristos fuisse
se. propter quod predicatorum sui discurret per universas
mundi partes. eandem suam falsam do-
ctrinam predicantes. Impediet nihilominus
antichristus ne sacra scriptura secundum veritatem
exponatur a catholicis doctoribus. Tunc. ut
habetur in per. diminute sunt. i. diminuentur
veritates a filiis hominum. Tunc ut habetur
Esa. lix. Corruet veritas in plateis. **Unde**
de **Daniel. viij.** Prosterneatur veritas in
terra. Item predicatorum et apostolorum antichristi. ea
que homines libenter audiunt predicabunt volu-
ptuosa. letia. consolatoria. ad que homines
proni sunt. Unde sicut christus dicit. **Mat.**
vij. Arta est via que ducit ad vitam. ita
christus alibi dicit. Contendite intrare per
angustam portam. Sicut ipse antichristus oppositum
predicabit. scilicet mollia et lenia. Iam multos an-
dientes habebit. **Unde** apostolus. Erit tempus cum sa-
nam doctrinam non sustinebunt. sed ad sua desi-

deria coaceruabunt sibi magistros prurientes
auribus. et a veritate quod de auditum autem ad fa-
bulas autem convertentur. **Secundo** antichristus
decipiet multos per ostensionem miraculorum.
Unde apostolus. Cuius advenit est secundum operationes
sathane. in omni virtute et signis et prodigiis me-
daci. **Unde** signa que faciet antichristus fal-
lacia erunt. quia faciet ea arte magica. Et etiam
dicunt medacia. quia per illa medacium decipiet
homines. **Unde** **Apoc. xij.** Seducet habitates
in terra. propter signa que data sunt illi. Nam anti-
christus faciet signa magna ad consummatio-
nem perversitatis et falsi dogmatis. et faciet ar-
bores florere subito et arescere. Item faciet
imagines loqui et futura predicere. Item faciet
mare turbari et subito tranquillari. Item atque
ordinem et cursum aquarum converti faciet retro-
sum. Item aera ventorum commotionibus
agitari faciet. et tonitrua et fulgura coru-
scari. Item mortuos fallaciter faciet resur-
gere. quia maligni spiritus corpora mortuo-
rum intrabunt. vel assumunt sibi corpora in
specie hominum ut aliquando vixerunt. in
quibus quasi qui a mortuis resurrexissent ap-
parebunt. per que corpora et in quibus cor-
poribus dicent se ab antichristo resuscita-
tos. Item ignem faciet descendere de celo.
Et i. malignum spiritum faciet super eos descen-
dere. ut loquantur variis linguis. quicquid
enim antichristus et sui nunquam predicabunt male
interpretando scripturam. per miracula con-
firmabunt. sicut dicit apostolus. dicit **Matth. vlij.**
Illi autem perfecti predicaverunt ubique domino co-
operante et sermonem confirmante sequenti-
bus signis. nam tanta miracula antichristus
et sui discipuli facturi sunt. ita ut etiam si fie-
ri vellet ducerentur in errorem electi.

Queritur quare demones et servitores
demonum deus permittit talia miracula fa-
cere. Respondetur secundum **Aug. li. iij.** de civi-
tate dei. c. iij. quod propter tria. **Primo** ut fallant
fallaces. **Secundo** ut exerceantur boni.
Tertio ut boni ad talia non aspirent. Et
est sciendum quod tempore antichristi boni non faci-
ent miracula. Et in hoc apparebit eorum con-
stantia. **Unde** **Greg. in li. moral.** Pense-
mus tunc quanta humanam mentem illa temptatio erit
quam pius martyr corpus tormentis subijcit.

Sermo

et tunc tortor ante oculos eius miracula facit.
Tertio antichristus recipiet homines per mu-
 nera. Nam diabolus ostendit antichristo the-
 sauros multos iam in terra absconditos. per quos
 ad sequendum se plurimos inclinabit. Nam per
 attrahet sibi magistros et potentes per munera. et
 postmodum persequentur alios homines. Hoc osten-
 ditur Daniel. xii. ubi dicitur: Dimidet terram gra-
 tuite. Unde etiam psalmista: Sedet cum diuitibus in oc-
 culis. ut interficiat innocentem. Glo. Cum diui-
 tibus huius seculi quis ditabit. et cum muneribus
 sibi adunabit. Timeo si aliquis hodie vel-
 let predicare heresim. bene admitteret a dominis
 terrarum. si daret eis aurum et argentum. Sic anti-
 christus et sui nuntii dabunt dominis terrarum munera
 ideo de facili admittent. nam qui habet dare. habet
 regnare. Pecunie enim obediunt omnia. Et mu-
 nera etiam excitant oculos sapientum. Quid
 enim facerent usurarii qui super usuram con-
 cedunt vel propter dilationem charius ven-
 dunt. Similiter raptores. lusores. merca-
 tores. qui cum fraude malum pro bono ven-
 dunt. Mechanici qui infideliter sua arti-
 ficia laborant. Fures qui bona proximorum
 furantur. et sic de alijs. quia timendum est quod
 quasi totus mundus sequeretur eum. quod quasi
 omnes homines honores appetunt et ditari que-
 runt. Hierem. vi. A minori usque ad maiorem
 omnes student auaritie. Nam malicia
 ipsius antichristi preualebit propter ipsa mu-
 nera tam in maioribus quam in minoribus. tam
 literatis quam illiteratis. tam nobilibus quam
 ignobilibus. tam in diuitibus quam pauperibus.
 Unde psalmista: Regnum ipsius omnibus dona-
 bitur. Quarto perpellet homines per tormen-
 torum fatigationes. quod quos predictis tribus mo-
 dis percutere non poterit. illos diuersis sup-
 plicijs puniet. Nam antichristus multa ge-
 nera tormentorum excogitabit contra bonos.
 ut eos a fide recta auertat. Daniel. xii. Erit
 tempus quale non fuit ab eo tempore ex quo gentes
 ceperunt esse usque ad tempus illud. Maxime. u-
 tunc impugnabit religiosos et sacerdotes
 sicut dicit glo. super illud psalmista: Oculi eius in
 pauperem respiciunt. Glo. sanctos et pau-
 peres spiritu impugnabit et persequetur. ergo
 persecutores iam clericorum et religiosorum sunt
 persecutores antichristi. Item sciendum quod tempore anti-

christi erit persecutio grauior quam unquam fuit tempore
 martyrum. quoniam enim martyres multas per-
 secutiones passi sunt. tunc tempore antichristi boni
 maiores persecutiones patient. Unde magister in
 copen. theolo. veri. dicit: quod tunc temporis nec eme-
 tur a bonis. nec videretur eis nisi habeant chara-
 cterem antichristi. id est signum quod adhereant anti-
 christo. Nam sic antichristus crudelior erit omni-
 bus persecutoribus. ita sancti tunc temporis fortio-
 res erunt omnibus retro martyribus. Tunc etiam ve-
 us magna gratia proferet suis fidelibus. per quam
 poterunt illas tribulationes sufferre. Aba-
 chuc. iij. Cum iratus fueris mihi recordaberis.
 Mar. xij. Erunt tunc tribulationes quales non
 fuerunt ab initio usque nunc. neque fient. Quod
 stulti sunt. qui optant quod possent vivere usque ad
 illud tempus. et dicunt. si tunc viveret quod vellent
 magis sustinere. per christum. qui forte ad minimam
 persecutionem christum desererent. Sane fateor
 quod tunc de illo tempore cogito. corde contrito. Mis-
 cōsidera quid euenerit Petro in persecutio-
 ne et semper timeb. Petrus enim christo se com-
 muniturum promisit. sed veniente persecutio-
 ne christum ter negauit. Quis ergo poterit se-
 curus esse quando erit tanta tribulatio quanta unquam
 fuit in mundo? **Quantum** ad quar-
 tum. scilicet de eius duratione. scilicet. dum quod anti-
 christus regnabit tres annos cum dimidio
 ut habetur. Daniel. xii. ubi dicitur. quod du-
 rabit per tempus duo tempora et dimidium temporis. Et il-
 lud tempus breue ordinatum est a deo. quod tunc dicitur
 Matthei. xxij. Nisi abbreviati fuissent dies illi. non fieret salua omnis caro. id est. omnis homo
 Et est sensus secundum Nicolaum de lyra. Omnis
 caro non fieret salua. id est. nullus homo qui
 tunc viveret fieret saluus. si esset longum pre-
 dictę tribulationis tempus. Illos ergo di-
 ces misericorditer deus abbreviabit. Et ideo
 quanto hec persecutio ceteris est grauior. tan-
 to breuitate temporis est moderatio. **Quan-**
tum ad quintum. scilicet de morte antichristi. scien-
 dum quod antichristus finget se mortuum. ut habe-
 tur Apoc. xij. ubi dicitur: Vidi unum de capitibus
 suis. scilicet. antichristum quasi occisum et fingentem
 se tanquam mortuum. et latens per triduum postea
 apparebit dicens se suscitatum. et tunc disci-
 puli sine apostoli eius resurrectionem suam
 predicabunt iniquis. super quos missurus est

spūs malignos in specie ignis. Et applica-
bunt eis plurimi. qz voce diaboli loquent
varijs linguis sicut apli ex spūs sancto loq-
batur. tunc vt habet **Daniel. xi.** Veniet
antichrist⁹ in multitudine magna ⁊ figet
tabernaculū suū. i. thronū solij sui sup mon-
tem oliueti. qz antichrist⁹ de tali monte. vt
dicit **Glo. sup. Apoc.** arte magica ⁊ virtu-
te diabolica ascendet i aera vt **Simō ma-**
gus. ferētib⁹ eū dē mōib⁹. **Lūc.** fm aplm. re-
uelabit ille iniqu⁹. **Glo. i.** iniquitas ei⁹. et
falsitas ⁊ tegitur. quē dñs **Iesus** interfi-
ciet spū oris sui. i. vntē spūs sancti. ⁊ hoc i
loco illo circa quē dñs ascendit. **Notādū**
est qz antichristus morietur mala morte.
Primo qz moriet⁹ plaga subitanē mori
Secūdo moriet⁹ in peccat⁹ mortalib⁹. **ps.**
In opibus manū suarū cōspēnsus est
pētōr. **Quo** interfecto non statim veniet
christ⁹ ad iudiciū. sed fm **Glo. Daniel. xi.**
concedent⁹ qdraginta dies ad refrigeriū
sanctorū. ⁊ ad pēnitētiā puerorū. qui tunc
cognoscent se esse decēptos p antichristū
Sed tñ post hos dies vsqz ad finē mundi
spaciū nemo scit. sed in eius dispositiōe est
qui ea hora ⁊ tpe seculū iudicabit. qua añ
secula iudicandū esse pñidit. **¶ Quan-**
tum ad sextū qualiter post mortē punietur
Nota qz pēna sua erit intolerabilis ⁊ sensi-
bilis ppetra. **Prima** causa quia visiōe
dei pñabit. **Esa.** Inique gessit. nō videbit
gloriā dei. ⁊ h est maxima pēna dñat⁹. sic
dicit **Chrysosto.** **Secūda** causa. quia
eternalit⁹ cruciabit. **Job. ix.** Luct oīa q fe-
cit nec tñ cōsumabit. Et qzuis in eternita-
te pēna sua sit similis pēne aliorū dñato-
rum. acerbitate tñ pēna eius excelleat mul-
tum pēnā aliorū. **Apoc. xviij.** Etū se glori-
ficauit ⁊ in delitijs fuit. tantū date ei tor-
mentū ⁊ luctū. **Tertia.** qz cū demonib⁹
morabit⁹ qm vult⁹ horribiles sūt. **Matth.**
xxv. Ite maledicti in ignē eternū. q patus
est diabolo ⁊ angelis eius.

In die natiuitatis Je-
su christi Sermo. xi.

Ecce euangeli-
go vob gaudiū magnū qd erit

oī ppo qz nāt⁹ ē nob saluator mūdi. **Lud.**
ij. Int oīa festa letabūda tot⁹ āni. **H** festū
natiuitat⁹ ē tanto letius. qto **H** festū pueri
ci⁹ **Iesu christi** ē suau⁹. **Vñ** dies lodier-
na et saluator⁹ nri natiuitate reddit⁹ gau-
diosa. **Vñ** **Leo** papa. **Nec** phas ē ibi lo-
cū eē tristitie. vbi natalis ē vite. **Jo** ange-
lus dixit pastorib⁹. **Ecce** euāgelico vobis
gaudiū magnū ⁊c. **Vñ** in pñti sermone
tria sūt dicēda. **Primo** d hystoria littera-
li ist⁹ euāgelij. **Secūdo** de gaudio ist⁹ fe-
sti. **Tertio** de paupertate christi ⁊ **Marie**
mris eius. **¶ Quantū** ad pñm sciendū **A**
q loquēdo de euāgelio qñtū ad illud vbi
dī. **Exijt** edictū a cesare **Augusto.** **Pr-**
mo volo ponere fundamētū lrale. **Rā** d
isto edicto scribit⁹ in hysto. schola. q **Octa-**
uian⁹ regnauit qdraginta duob⁹ ānis. et i
duodecimo āno añ mortē suā. fecit tantā
pacē in oīb⁹ regiōib⁹ romano impio sub-
iectis. q ad lram videt⁹ impletū illud qd
dī **Esa. ij.** **Con-**stabūt gladios suos i vome-
res ⁊ lanceas suas i falces. **Et** ibidē. **Nō**
leuabit gēs p gentē gladiū. **Et** istud fuit
tps q saluator oīz nasci debuit in mūdū
vt **David** pñidit in **ps. lxxi.** dicēs. **Diet**
in dieb⁹ ei⁹ iusticia ⁊ abūdātia pad. **Qua-**
re aut⁹ h tpe pad nasci voluit. **Beda** oñdit
dicēs. **Nascitur⁹** in carne dei fili⁹. sicut de
vrgine nat⁹ vrginitat⁹ decus sibi oñdit esse
grissimū. sic pacatissimo tpe seculi pcreat⁹.
q pacē querere docuit. ⁊ pad sectatores per
grām suā inuifere dignat⁹. **Vñ** cum talis
⁊ tanta esset pax per vniuersum mundum
tunc **Octavian⁹** imperator romanus vo-
luit scire numerū regionū ⁊ numerū oppi-
dorū. ciuitatū. castrorū. ⁊ villarū. **Item**
voluit scire numerū oīum hominū sibi sub-
iectorū. **Ideo** dicit euangelista. **Exijt** edi-
ctum a cesare **Augusto** vt describeretur. id
est. in scripto redigeretur. vniuersus orbis
id est. omnes hōies tam nobiles q ignobi-
les. tam diuites q pauperes. tam ciues q
rustici. q sui suberāt dominationi. ⁊ inuit
vnusquisqz ad ciuitatem suam. **Dicit** no-
tante vnusquisqz. nullo penitus excepto.
Pro capite suo hoc est ne capite priuaretur
solueret vnū nummum. argenteum